

1990-2020

LUBIN

W OBRAZACH

30 lat samorządu terytorialnego

Szanowni Państwo,

30 lat to więcej niż pokolenie. Lata 1990-2020 należą do najtrudniejszych w historii zarówno naszego kraju, jak i dziejów samorządu. Upadek systemu komunistycznego, wprowadzenie demokracji i samorządności to upodmiotowienie miasta i jego mieszkańców.

Pamiętaj Państwo, jak wyglądał Lubin 30 lat temu? W miejscu starego bazaru stoi dzisiaj Galeria Cuprum, jedna z najpiękniejszych w Europie. Zaniedbane niegdyś tereny zamieniliśmy w piękne osiedla i nowoczesne strefy handlu. Wyremontowaliśmy wszystkie szkoły, przedszkola i boiska. Obok wspaniałej hali widowiskowo-sportowej powstały tłumnie odwiedzane baseny otwarte. Lubińskie ZOO i Dinopark przyciąga do naszego miasta mieszkańców całego regionu. Odrestaurowany rynek, stał się miejscem spotkań i organizacji wielu wydarzeń i koncertów a Centrum Kultury „Muza” tętni życiem.

Lubin to dziś inne miasto, wyjątkowe. I to Wy, Lubinianie jesteście architektami tych zmian. Przez te 30 lat na rozwój Lubina pracowali ludzie wybierani w demokratycznych i wolnych wyborach, mający legitymację mieszkańców miasta do jego modernizacji.

Obecnie jesteśmy wzorem dla innych samorządów. Bezpłatna komunikacja, w którą wielu wątpiło, połączyła gminy i powiaty naszego regionu i jest dziś największą taką siecią w Polsce. Mała obwodnica połączyła Przylesie z centrum, zmieniliśmy układ komunikacyjny miasta. Dzięki tym inwestycjom uwolniliśmy miasto od TIR-ów. Lubin jest dziś liderem regionu z najlepszą ofertą w każdej dziedzinie, od edukacji i kultury, poprzez budownictwo aż po sport i rekreację. Z nową energią i pełnią sił patrzę dziś na to, co udało nam się zrealizować i wiem, co jeszcze można zrobić.

Jeszcze raz dziękuję wszystkim, którzy aktywnie pracowali na rzecz samorządu i Miasta Lubina w latach 1990-2020, a także Mieszkańcom za to, że potrafili dokonywać wyborów, których efektem jest nowoczesne, czyste i zadbane miasto. Miasto, w którym dobrze się żyje i do którego chętnie się wraca.

Prezydent Miasta Lubina
Robert Raczyński

WYBORY

Każde wybory do Rady Miasta Lubina, a w późniejszych latach prezydenta miasta, odbywały się w innych realiach społeczno-politycznych a także formalno-prawnych. Ich zbiorcze omówienie w kontekście wyników znajduje się nieco dalej. Poniżej uwagi dotyczące kilku charakterystycznych elementów w poszczególnych latach.

PO RAZ PIERWSZY – ROLA KOMITETU OBYWATELSKIEGO

Pierwsze wybory do powstającego samorządu w 1990 roku miały nie tylko wyjątkowy przebieg, ale też towarzyszyła im niepowtarzalna atmosfera. Przede wszystkim całość procesu wyborczego od poszukiwania kandydatów, poprzez kampanię do wyboru była zaprzeczeniem obecnej kastowej wręcz hermetyczności, skrajnie upolitycznionej gry wokół samorządu terytorialnego.

Poza rozbitymi i przetrzebionymi strukturami po PZPR nie było żadnej struktury o charakterze partyjnym; będącą główną siłą Komitet Obywatelski „Solidarność” był na poziomie gmin ruchem obywatelskim kierowanym i inspirowanym przez mieszkańców danego terenu.

Kandydaci do wyborów byli poszukiwani wśród osób nadających się, zgłaszani przez zakładowe organizacje związkowe „Solidarności”, a także zgłaszali się sami.

Proces ostatecznego kształtowania list oparty był praktycznie wyłącznie na kompetencjach i aktywności poszczególnych osób. Niewielkie możliwości finansowe komitetów powodowały, że ich kampanie opierały się wyłącznie na osobistej aktywności kandydatów.

Sama kampania była bardzo pozytywnie i z dużym zainteresowaniem odbierana przez wyborców, jako nowy element życia społecznego.

WYNIKI

Uzyskane wyniki wyborów przeszły najśmielsze oczekiwania; komitet obywatelski w Lubinie wprowadził do 40-osobowej rady 34 radnych! Wybranych zostało jeszcze 2 radnych, kandydujących niezależnie oraz zaledwie 4 osoby z ugrupowania Demokratycznej Listy Obywatelskiej, skupiającego członków PZPR.

Oznaczało to całkowite poparcie mieszkańców miasta dla formacji KO, ale także dla ludzi nowych, nieskażonych dotychczasowym uczestnictwem w legitymizowaniu skompromitowanej władzy. Najmłodszy radny miał niewiele ponad 18 lat.

Tak wysoka wygrana dawała bardzo mocną legitymację strukturom komitetu obywatelskiego i jego liderowi – Robertowi Raczyńskiemu – do przejścia pełni władzy w mieście.

Uzyskany wynik był z jednej strony wyrazem wielkiego zaufania mieszkańców Lubina, z drugiej zaś zobowiązywał do niezwłocznego działania, aby oczekiwania mieszkańców na radykalne zmiany zostały jak najszybciej przeobrażone w fakty. W tej sytuacji na inauguracyjnej sesji Rady Miejskiej doszło do powołania Roberta Raczyńskiego na urząd prezydenta miasta i wyboru Zarządu Miasta.

Warto chwilę skupić się na atmosferze i nastrojach oraz długofalowym nastawieniu radnych, jakie towarzyszyły im od najważniejszych momentów początkowych – wyborów władz miejskich – po działania w całej kadencji. Już na etapie kampanii wyborczej dominowało poczucie uczestniczenia w ważnych wydarzeniach, znamionujących przełom w życiu społecznym całego kraju.

Wszyscy chcieli jak najszybciej przystąpić do działań, które miały zmienić naszą dotychczasową rzeczywistość. Unosił się duch romantycznego natchnienia i woli działania bez oglądania się na jakiegokolwiek profity – liczył się udział!

KADENCJA 1990-1994

PREZYDENT MIASTA LUBINA

ROBERT RACZYŃSKI

Ur. w 1962 r., ukończył studia z zakresu historii na Uniwersytecie Wrocławskim. Prezydent miasta w latach 1990-1994 i od 2002 do dziś.

Pracował jako dyrektor Oddziału Banku PeKaO S.A. w Lubinie oraz Oddziału Banku Narodowego w Legnicy.

W I kadencji organizował struktury samorządowe w Lubinie. W kolejnych kadencjach zrealizował takie inwestycje, jak obwodnica Lubina, hala widowiskowa i rewitalizacja paku Wrocławskiego. Wprowadzona została bezpłatna komunikacja miejska oraz po wielu latach przywrócono połączenia kolejowe.

ZARZĄD MIASTA

Robert Raczyński – Prezydent
Tadeusz Maćkała – Wiceprezydent
śp. Władysław Szczotka – Wiceprezydent
Aleksandra Dąbrowska-Chwastek
Tadeusz Bączkowski
Dariusz Milka
Zbigniew Kot

DELEGACI DO SEJMIKU SAMORZĄDOWEGO

Edward Zaczyński
Dariusz Milka
Piotr Langner

SKŁAD RADY MIEJSKIEJ

Tadeusz Bączkowski
śp. Henryk Bober
Aleksandra Dąbrowska-Chwastek
Artur Dubiński
Waldemar Flądro
Helena Hatka
Ryszard Janeczek
Dariusz Jankowski
śp. Zdzisław Jarosz
śp. Czesław Klemaszewski
Zbigniew Korczowski
Leon Kossowski
Zbigniew Kot
Piotr Langner
Janusz Lipiński
Krzysztof Machajek
śp. Jerzy Marciniak
Władysław Mikulski
Dariusz Milka
Paweł Niewodniczański

Elżbieta Palej
Stefan Patralski
śp. Józef Pleśniak
Robert Raczyński
Edward Rewers
Małgorzata Rudniewska-Przygoda
śp. Zofia Sarna
śp. Karol Seweryniak
Danuta Sołtysiak
Marian Szmigiel
Zbigniew Szpich
śp. Zbigniew Szykulski
Władysław Trent
Jarosław Wantuła
Józef Wawrzyniak
Henryk Wojtuściszyn
Antoni Wysocki
Józef Wyspiański
Edward Zaczyński
Jan Zimroz

WYBORY KOLEJNYCH KADENCJI

Kolejne kadencje i wybory do władz miejskich przynosiły zmiany mentalne i strukturalne. Po części wynikały one z dokonywanych modyfikacji prawa i procedur wyborczych, po części zaś z ludzkich charakterów.

Już nie tylko wybierani radni, ale kandydaci zgłaszający się lub zgłaszani do wyborów, mieli bardzo konkretne i pragmatyczne oczekiwania w związku z pełnieniem funkcji. Zaczęto zwracać uwagę na możliwe do uzyskania korzyści, organizować się w zespoły popierające lub blokujące określone działania w imieniu zewnętrznych grup interesów. Z czasem nad procesami tymi zaczęły dominować partie polityczne – bezpośrednio lub w formie wspierania kampanii.

Samorząd przestawał być tylko lokalny, a wielu ludzi w nim funkcjonujących ten epizod traktowało jedynie jako odskocznnię do dalszej kariery politycznej. W sposób oczywisty cierpiały na tym interesy miasta i społeczności lokalnej. Czasem spory przeciwników politycznych prowadziły do kuriozalnych, całkowicie jałowych działań, nieprzynoszących nikomu korzyści – kulminacyjnym przykładem jest kwestia zabudowy lubińskiego rynku.

Kolejne lata funkcjonowania przyniosły także problemy, patologie czy nadużycia ze strony osób funkcjonujących w samorządach. Dochodziło do kolizji interesów czy konfliktów lojalności, gdy osoby sprawujące rozmaite funkcje łączyły je ze swymi interesami prywatnymi czy reprezentowały grupy interesów.

Kolejne unormowania prawne niestety nadal w sposób niewystarczający zapobiegają takim przypadkom a oczekiwanie, że odpowiedzialność społeczna z tytułu pełnionej funkcji zapobiegnie takim sytuacjom, dawno już nie figuruje w katalogu obowiązujących norm zachowania.

KADENCJA 1994-1998

PREZYDENT MIASTA LUBINA

TADEUSZ MAĆKAŁA

Ur. w 1962 r., ukończył studia na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego. Wiceprezydent miasta w latach 1992-1994, prezydent miasta w latach 1994-1998. Poseł na Sejm w latach 1997-2005 i senator 2005-2007.

Pracował jako wicedyrektor Zakładów Górniczych „Rudna” oraz wiceprezes Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

W trakcie kadencji przeprowadzono restrukturyzację przedsiębiorstw miejskich, wybudowano wiadukt i część trasy śródmiejskiej al. Lecha Kaczyńskiego.

ZARZĄD MIASTA

Tadeusz Maćkała – Prezydent
 Dariusz Milka – Wiceprezydent
 Mirosław Gojdz – Wiceprezydent
 Małgorzata Szczygieł/Waldemar Wojciechowski (23.IV.1996)
 Bazyli Dziadyk
 Józef Kordas
 Eugeniusz Włodarczyk

DELEGACI DO SEJMIKU SAMORZĄDOWEGO

Dariusz Milka
 Roman Rozmysłowski
 Lidia Szuttenberg

SKŁAD RADY MIEJSKIEJ

Janusz Bielawski
 śp. Henryk Bober
 Leszek Czerwiński
 śp. Daniel Cyganowski
 Bazyli Dziadyk
 Krystyna Gardyza
 Mirosław Gojdz
 Marian Hawrysz
 Ryszard Iżycki
 Marek Jaglarz
 śp. Zdzisław Jarosz
 Rozalia Józefów
 Wojciech Komornicki
 Józef Kordas
 Zbigniew Kozłowski
 Leszek Kryński
 Stanisław Kulczyński
 Tadeusz Maćkała
 Janusz Mastalski
 Dariusz Milka

Jan Mowiński
 Paweł Niewodniczański
 Elżbieta Palej
 Izabela Pankiewicz
 Jan Pędrak
 Bogusława Potocka
 Roman Rozmysłowski
 Anna Słowikowska
 Danuta Sołtysiak
 Krzysztof Szczepaniak
 Małgorzata Szczygieł
 Robert Szwed
 Lidia Szuttenberg
 śp. Andrzej Świetlik
 Józef Wawrzyniak
 Eugeniusz Włodarczyk
 Waldemar Wojciechowski
 Józef Wyspiański
 Janusz Zarenkiewicz

ROK 1998 – POWIAT I WOJEWÓDZTWO SAMORZĄDOWE

Rok 1998 przynosi zasadnicze zmiany w strukturze i zakresie władztwa samorządu terytorialnego w Polsce.

Po latach dyskusji i ciągle aktualnych zastrzeżeniach merytorycznych, powołane zostają 2 kolejne szczeble samorządowe: powiat i województwo. Analogicznie jak przy tworzeniu gmin samorządowych, kluczowymi kwestiami dla efektywnego i pożądanego funkcjonowania są kompetencje oraz źródła finansowania nowych jednostek.

Tradycyjnie też w warunkach polskich, mimo trwających latami dyskusji dotyczących problemów celowości oraz zasad funkcjonowania takiego właśnie modelu, większość decyzji zapadła w ostatnim momencie i to silnie związanych z walką polityczną na szczeblu centralnym.

KADENCJA 1998-2002

PREZYDENT MIASTA LUBINA

DARIUSZ MILKA

Ur. w 1956 r., ukończył studia na Wydziale Elektroniki Politechniki Wrocławskiej oraz studia podyplomowe na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego.

Pracował jako prezes Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Legnicy, pełnomocnik prezesa KGHM ds. Nowoczesnych Technologii oraz dyrektor regionu Telefonii Dialog; uczestniczył w amerykańskim programie odbudowy administracji publicznej w Iraku.

ROMAN SADOWSKI

Ur. w 1946 r., absolwent Studiów Podyplomowych Akademii Ekonomicznej.

ZARZĄD MIASTA

Dariusz Milka – Prezydent
 Zdzisław Kozicki – Wiceprezydent
 Mariusz Duży – Wiceprezydent
 Krzysztof Szczepaniak – Wiceprezydent
 Piotr Borys
 Zofia Heksel
 Stanisław Paczkowski

Zarząd Miasta (od 2.VI.2000)

Roman Sadowski – Prezydent
 Zofia Heksel – Wiceprezydent
 śp. Daniel Cyganowski – Wiceprezydent
 Wojciech Trzeciak – Wiceprezydent
 Mirosław Drews
 Janusz Mastalski
 śp. Edward Rippel

SKŁAD RADY MIEJSKIEJ

Barbara Baszczyk-Stelmach
 Janusz Bielawski
 śp. Henryk Bober
 Piotr Borys
 Leszek Czerwiński
 Mirosław Drews
 Czesław Dudkowski
 Mariusz Duży
 Bazyli Dziadyk
 Robert Grodecki
 Marian Hawrysz
 Zofia Heksel
 Roman Jasiński
 Rozalia Józefów
 Ryszard Kabat
 Stanisław Klimowicz
 Wojciech Komornicki
 Zdzisław Kozicki
 Stanisław Kulczyński
 Tadeusz Maćkała

Zenona Mielnikiewicz
 Jan Mowiński
 Paweł Niewodniczański
 Bogdan Nuciński
 Stanisław Paczkowski
 Elżbieta Palej
 Bogusława Potocka
 Roman Rozmysłowski
 Marian Ryczko
 Borys Rzeski
 Piotr Stefaniak
 Krzysztof Szczepaniak
 Robert Szwed
 śp. Andrzej Świetlik
 Wojciech Trzeciak
 Waldemar Wojciechowski
 Norbert Wojnarowski
 Henryk Wojtuściszyn
 Józef Wyspiański
 Janusz Zarenkiewicz

KADENCJA 2002-2006

PREZYDENT MIASTA LUBINA

ROBERT RACZYŃSKI

BEZPOŚREDNIE WYBORY PREZYDENTA

W 2002 roku dokonano kolejnej zmiany funkcjonalnej administracji samorządowej szczebla gminnego, poprzez wprowadzenie bezpośredniego wyboru przez mieszkańców wójta, burmistrza czy prezydenta.

Taka zmiana zarówno w trybie wyboru, jak i równocześnie określenie relacji wójt – rada gminy oraz dokonywane potem sukcesywnie zmiany prawne, ukonstytuowały de facto nowy porządek prawny oraz podział władzy w gminie.

Z jednej strony silny jednoosobowy urząd, z drugiej na ogół zróżnicowana, znacznie zmniejszona liczebnie rada o ograniczonych kompetencjach. Dało to w efekcie przesunięcie się ośrodków władzy na rzecz wójta, przy jednoczesnym zmarginalizowaniu rady. Nawet w przypadku konfliktu, to zarządzająca gminą osoba ma w rękach wszelkie instrumenty, aby przeforsować swoje stanowisko wobec nieprzychylniej rady.

Można w zasadzie stwierdzić, że ta zmiana zakończyła w Polsce etap władzy przedstawicielskiej (w formie rad) na rzecz jednoosobowego przywództwa. Dało to również w ręce wybranych wójtów, burmistrzów wszelkie narzędzia pozwalające na zapewnienie sobie reelekcji.

W Lubinie w praktyce zrealizowały się wszystkie z tych aspektów; władzę począwszy od 2002 roku sprawuje ten sam prezydent – Robert Raczyński. W tym czasie między organami władzy gminnej występowały okresy wymuszonej koabitacji lub współpracy, otwartego konfliktu, po zapewnieniu dominacji ugrupowania prezydenckiego. Jest to podręcznikowy przykład, jak jedna z grup na scenie potrafiła wyciągać wnioski zarówno ze zmian ustrojowych, jak i konsekwencji sporów, zaś pozostałe okazały się do tego niezdolne; nawet wspierane przez aktualnie rządzące w kraju partie polityczne.

SKŁAD RADY MIEJSKIEJ

Barbara Baszczyk-Stelmach
Józef Bober
Marek Bubnowski
Bazyli Dziadyk
Andrzej Fil
Izabela Grzesiak
śp. Andrzej Górczyński
Zofia Katarzyna Heksel
Józef Jasiński
Rozalia Józefów
Ryszard Kabat
Zenona Mielnikiewicz

Jan Mowiński
Paweł Olgierd Niewodniczański
Stanisław Paczkowski
Józef Pankiewicz
Elżbieta Palej
Edyta Popielska
Bogusława Potocka
Krzysztof Olszowiak
Roman Rozmystowski
Franciszek Wojtyczka
Wojciech Trzeciak

KADENCJA 2006-2010

PREZYDENT MIASTA LUBINA

ROBERT RACZYŃSKI

SKŁAD RADY MIEJSKIEJ

Marek Bubnowski
Sebastian Chojecki
Zbigniew Dubiński
Lech Duławski
Bazyli Dziadyk
Beata Goldszajdt
śp. Andrzej Górczyński
Oleg Herejczak
Roman Jasiński
Joanna Kot
Grzegorz Kozak
Zbigniew Leszko

Paweł Niewodniczański
Krzysztof Olszowiak
Elżbieta Palej
Bogusława Potocka
Roman Rozmysłowski
Robert Szwed
Maria Szydłowska
Marian Węgrzynowski
Kamil Wojnarowski
Franciszek Wojtyczka
Janusz Zarenkiewicz

KADENCJA 2010-2014

PREZYDENT MIASTA LUBINA

ROBERT RACZYŃSKI

SKŁAD RADY MIEJSKIEJ

Marcin Białkowski
Robert Cieślowski
śp. Zbigniew Czerwonka
Ksenia Dowhań-Domańska
Dorota Dutkanicz
śp. Andrzej Górczyński
Dariusz Jankowski
Joanna Koronowska
Joanna Kot
Romuald Kujawa
Elżbieta Morawska
Piotr Jan Motyliński

Krzysztof Olszowiak
Bogusława Potocka-Zdrzałik
Roman Rozmysłowski
Piotr Socha
Robert Szwed
Maria Szydłowska
Marzena Tutka
Zbigniew Warczewski
Marian Węgrzynowski
Franciszek Wojtyczka
Roman Zaprutko

KADENCJA 2014-2018

PREZYDENT MIASTA LUBINA

ROBERT RACZYŃSKI

SKŁAD RADY MIEJSKIEJ

Marcin Białkowski
Robert Cieślowski
śp. Zbigniew Czerwonka
Dorota Dutkanicz
śp. Andrzej Górzyński
Jan Grocholski
Dariusz Jankowski
Stanisław Klimowicz
Joanna Kot
Marcin Królak
Romuald Kujawa
Tomasz Kulczyński

Piotr Motyliński
Bogusława Potocka-Zdrzalik
Grzegorz Pytka
Piotr Socha
Maria Szydłowska
Przemysław Tadla
Marzena Tutka
Zbigniew Warczewski
Marian Węgrzynowski
Franciszek Wojtyczka
Roman Zaprutko

KADENCJA 2018-2023

PREZYDENT MIASTA LUBINA

ROBERT RACZYŃSKI

ZMIANY NA PRZESTRZENI MINIONYCH TRZYDZIESTU LAT

Mimo wskazanych niedogodności czy niekorzystnych tendencji procesów zmian w zakresie samorządu terytorialnego w Polsce, należy podkreślić, że okres 30 lat, upływających od jego przywrócenia, to zmiany epokowe i wytyczające możliwości rozwoju.

Porównanie stanu sprzed 27 maja 1990 roku do dnia dzisiejszego, to jak era telefonów komórkowych do dnia wynalezienia technologii telefonicznej. Wszystko jest inne. Zasygnalizowane wady czy niekorzystne tendencje w zmianach systemu samorządowego nie mogą przysłonić kilku ważnych prawd:

Obywatele mają możliwość decydowania o składzie władz od wójta, poprzez radę gminy, do powiatu i województwa. Większość decyzji mających wpływ na codzienne warunki życia zapada w strukturach samorządowych.

Przez 30 lat od powstania gminy samorządowej, po dzisiejsze struktury samorządu, w przytłaczającej większości miejsc nastąpiły ogromne zmiany rozwojowe a wręcz cywilizacyjne.

SKŁAD RADY MIEJSKIEJ

Marek Bajerski
Dorota Dutkanicz
Tomasz Górzyński
Oleg Herejczak
Dariusz Jankowski
Joanna Kot
Romuald Kujawa
Katarzyna Kulczyńska
Krzysztof Lis
Tadeusz Madziarczyk
Miroslaw Młodecki
Bogusława Potocka

Mateusz Powązka
Grzegorz Pytka
Patrycja Rozmus
Krzysztof Szczepaniak
Przemysław Tadla
Dariusz Węgrzyn
Marian Węgrzynowski
Zbigniew Warczewski
Franciszek Wojtyczka
Roman Zaprutko
Grzegorz Zieliński

PRZEBUDOWA STRUKTUR MIASTA

Jednym z pierwszych działań było przywrócenie miastu historycznego herbu. Uzyskana samorządność oznaczała nie tylko przejęcie od administracji państwowej części kompetencji i budżetu, lecz przede wszystkim podjęcie działań i wyzwań dotąd niezrealizowanych oraz wytyczanie kierunków rozwoju, determinujących przyszłość miasta i warunki życia mieszkańców. To także wchodzenie na obszary „ziemi niczyjej” w relacjach państwo – obywatel, poprzez sygnalizowanie problemów istotnych dla miasta, choć niebędących jego domeną obligatoryjną.

Rzetelny i uczciwy początek oznacza także dokonanie rozrachunku z przeszłością i zamknięcie bolesnych kart w takim zakresie jaki, możliwy jest na poziomie struktury władz lokalnych.

Nie tylko z przyczyn genezy politycznej władz wybranych w 1990 roku, ale przede wszystkim z obowiązku wobec zamordowanych, władze miejskie włączyły się w budowę Pomnika Pamięci Ofiar Lubina '82. Zapewnione przez Zarząd Miasta finansowanie, przygotowanie terenu i nadzór inwestycyjny doprowadziły do szybkiego zakończenia prac.

Już 31 sierpnia 1992 roku nastąpiło odsłonięcie pomnika, wnoszącego do przestrzeni publicznej miasta pamięć o tej zbrodni.

Rolą każdej władzy publicznej jest edukacja patriotyczna i dbanie o tradycje narodowe na miarę posiadanych możliwości. Ta zasada przyświeca władzom Lubina od początku i znajduje swe odbicie w organizowaniu uroczystości związanych z wydarzeniami historycznymi, włączaniem ważnych rocznic do edukacji młodzieży po budowę obiektów upamiętniających.

Jednym z pierwszych działań było przywrócenie miastu historycznego herbu. W jego miejscu znajdował się zadekretowany przez władze PRL symbol, mający nikłe umocowanie historyczne, a spełniający jedynie wymóg braku postaci Matki Boskiej.

W kilka lat po reaktywacji samorządu (1996) wzniesiony został pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego, stając się, wraz z otaczającym parkiem, centralnym miejscem obchodów świąt państwowych.

Swoistym wyrazem hołdu dla wybitnych postaci, patriotycznych zasług czy uczczenia ważnych wydarzeń, jest utworzony obok Pomnika Pamięci Ofiar Lubina '82 mur pamięci, na którym umieszczone są kolejne tablice pamiątkowe. W ciąg tych działań wpisuje się także odsłonięty w 2013 roku Pomnik Ofiar Ludobójstwa na Kresach Wschodnich czy utworzona aleja Dębów Katyńskich.

WYZWANIA ORGANIZACYJNE

Dla sprawnego funkcjonowania konieczne stało się także szybko zmodernizowanie i przebudowa struktur administracyjnych oraz gospodarczych miasta, tak aby dostosować je do bieżącej sytuacji i przygotować do stałego rozwoju w przyszłości.

W Lubinie, jako jednym z pierwszych miast w Polsce, przystąpiono do restrukturyzacji przedsiębiorstw komunalnych i wykonujących zadania na rzecz miasta. Z anachronicznych, molochowatych struktur przedsiębiorstw państwowych zostały wydzielone mniejsze w postaci spółek prawa handlowego z udziałem pracowników oraz zakłady budżetowe miasta. Rozpoczęły one funkcjonowanie na warunkach rynkowych, wyłączając jednocześnie władze administracyjne z bezpośredniego zarządzania i sterowania ich działalnością.

Zarówno sytuacja społeczna, jak i konieczność racjonalnej gospodarki nakazywały dokonanie jak najszybszej prywatyzacji części lokali, będących we władaniu miasta oraz określenia jasnych, konkurencyjnych zasad trybu najmu dla tej części zasobów, które z różnych powodów pozostać powinny w gestii władz miejskich. Mimo burzliwego okresu udało się to zrealizować szybko, bez napięć społecznych i z zapewnieniem poszanowania praw załóg tych placówek handlowo-usługowych, które wyraziły wolę samodzielnego prowadzenia działalności.

Warto przy tej okazji zaznaczyć, że wprowadzone od początku w pełni przejrzyste i elastyczne zasady udzielania zezwoleń na sprzedaż alkoholu, zapewniły w tym względzie spokój i bezkonfliktowe działanie do dnia dzisiejszego. Niezwykle ważnym społecznym, ale też istotnym dla racjonalnego zarządzania miastem zagadnieniem, stało się określenie modelu i zasad przekazania lokatorom mieszkań komunalnych.

Lubin jako druga gmina w Polsce i jedyne do dziś miasto tej wielkości, udostępniło swoim mieszkańcom nabycie mieszkań komunalnych za zaledwie 5% ich wartości. Stało się to możliwe dzięki przyjętemu przez Zarząd Miasta już w I kadencji i kontynuowanemu w kolejnych, programowi sprzedaży lokali mieszkalnych za obligacje. Ich oprocentowanie i czas wykupu były tak powiązane, że osoby nabywające mieszkanie ponosiły znikome koszty tej transakcji w wyniku skompensowania ceny ze skumulowanymi odsetkami. Jednocześnie przyjętą zasadą było nieblokowanie w żaden sposób możliwości przekazania tych mieszkań członkom rodziny – często do aktu notarialnego stawiali się równocześnie rodzice czy dziadkowie, jako nabywcy oraz ich dzieci lub wnuki, jako jednocześnie otrzymujący darowiznę nabywanego lokalu. W ten sposób sprywatyzowano praktycznie wszystkie lokale mieszkalne, będące własnością miasta.

Ostatnim akordem zwracania obywatelom ich praw majątkowych było zniesienie w 2012 roku podatku od nieruchomości mieszkalnych. Rolą miasta nie jest zarabianie na swoich mieszkańcach, ale świadczenie im usług i pobieranie ewentualnych opłat jedynie tam gdzie jest to niezbędne. Mimo braku jakichkolwiek rozwiązań prawnych czy finansowych, wspierających budownictwo komunalne ze strony państwa, w Lubinie od początku podjęto działania na rzecz budowy mieszkań komunalnych. Już w pierwszych dniach funkcjonowania Zarząd Miasta zdecydował o przyjęciu niedokończonej budowy hotelu robotniczego przy ul. Słowiańskiej i o zmianie jego funkcji na mieszkalną – w tym z mieszkaniem dla osób niepełnosprawnych.

W kolejnych latach dokonywane były przebudowy i adaptacje bloków mieszkalnych przy ul. Drzymały i Skłodowskiej-Curie. Utworzone zostaje Towarzystwo Budownictwa Społecznego, mające za zadanie budowę mieszkań na wynajem. Pierwszy budynek zostaje oddany do użytku przy ul. Kamiennej w 2000 roku, potem przychodzą kolejne na osiedlach Przylesie, Zalesie, Centrum.

Władze miejskie nie stronią od uruchamiania działań, których ustawodawca nie przewidział dla gmin, a mających znaczenie dla rozwoju bądź promocji miasta. W 1991 roku Lubin staje się współzałożycielem Agencji Rozwoju Regionalnego Arleg i aktywnie uczestniczy w projektach realizowanych przez agencję.

W 1991 roku dochodzi do założenia Cuprum Banku, którego miasto jest akcjonariuszem, obok KGHM Polska Miedź oraz Banku PeKaO. To zdarzenie bez precedensu – nie tylko powstaje pierwszy w Polsce bank mający siedzibę w terenie, ale z udziałem gminy. Taki charakter banku pozwolił na jego uczestniczenie i podejmowanie decyzji o finansowaniu wielu przedsięwzięć lokalnych, w tym dających możliwości finansowego i organizacyjnego zabezpieczenia sprzedaży mieszkań komunalnych za obligacje.

Starając się wyciągać wnioski ze zdarzeń nieprzewidzianych, władze miasta po burzliwym procesie organizacji własnej komunikacji miejskiej, inicjują organizowanie serii ogólnopolskich konferencji tematycznych, rozpoczynając właśnie od komunikacji publicznej. W ciągu kilku lat Lubin staje się znany w kraju z cyklicznych sympozjów poświęconych takim grupom zagadnień gospodarki komunalnej, jak oświetlenie miejskie, drogownictwo, zagospodarowanie odpadów czy energetyka.

INFRASTRUKTURA MIEJSKA – KOMUNIKACJA, MEDIA, ŁĄCZNOŚĆ

Lubin w latach 60. ubiegłego wieku był niewielkim, 5-tysięcznym miasteczkiem i jego infrastruktura komunalna wymagała rozbudowy, ale też modernizacji czy wręcz naprawy w stopniu nie mniejszym niż kilkusetletnich miast.

Główną przyczyną były nie tylko zaniedbania z czasów PRL (choć i one dawały się we znaki), ale i gwałtowny, nierównomierny rozrost miasta w latach 1970-1980 oraz specyficzny sposób wykonywania czy budowa jego istotnych części funkcjonalnych.

Powszechnie stosowana była pomoc zakładów KGHM Polska Miedź (wówczas Kombinatu Górniczo-Hutniczego Miedzi) w budowaniu dróg, instalacji, kanalizacji czy części osiedli na polecenie partyjne z Komitetu Miejskiego PZPR.

Nie dość, że ówczesne technologie, jakość materiałów i rzetelność wykonania dalece odbiegała od oczekiwań, to górnicy, hutnicy czy pracownicy zakładów zapleczu niespecjalnie znali się na budownictwie komunalnym, a większość prac wykonywana była bez stosowanych zezwoleń czy nawet dokumentacji. Wszystko było „nasze”.

Taki stan rzeczy, połączony z dużą awaryjnością wykonanych przed wielu laty obiektów czy instalacji, zastały władze samorządowe w 1990 roku. Wymagało to znacznych środków finansowych i pilnego remontowania, a nierzadko budowania od nowa. Stąd nakłady na wszelką infrastrukturę komunalną pochłaniały kwoty porównywalne do nakładów inwestycyjnych.

Jednocześnie miasto ciągle jeszcze się rozrastało, a liczba samochodów rosta w gwałtownym tempie, wprowadzając Lubin do krajowej czołówki pod względem liczby aut na 100 mieszkańców. Potrzebą chwili stawało się budowanie nowych dróg, naprawa, poszerzanie i wzmacnianie już istniejących, instalowanie sygnalizacji świetlnej i rozbudowa sieci chodników oraz ścieżek rowerowych.

Ogromnym problemem stawał się brak miejsc parkingowych, wymuszając budowę parkingów czy nawet pojedynczych miejsc postojowych, zaś komunikacja pomiędzy częściami miasta oraz zakładami pracy wymagała pilnego przebudowania, głównych tras – obiekty związane z tym zagadnieniem omówione zostały przy opisie inwestycji.

Już w początkowym okresie niezbędne stało się też podjęcie budowy, bądź znaczącej rozbudowy, takich obiektów jak nowy cmentarz komunalny w pobliżu Obory, nowe wysypisko śmieci w okolicach Kłopotowa oraz oczyszczalnia ścieków (rozbudowywana w latach 1998-2001).

Warunkiem udostępnienia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową było wykonanie niezbędnej infrastruktury w postaci kolektorów ściekowych, zasilania energetycznego oraz gaziogłów zasilających.

Codziennie potrzeby mieszkańców to nie tylko mieszkania i handel – to także możliwość wypoczynku. W tym zakresie od początku nowego systemu zarządzania prowadzone były działania, mające na celu renowację, powiększanie oraz budowę nowych terenów rekreacyjnych i parkowych.

Powstały liczne osiedlowe boiska i place zabaw dla dzieci. Przebudowany został park Józefa Piłsudskiego, a park Jana Wyżykowskiego powstał prawie od zera, w otoczeniu poświęconego odkrywcy miedzi pomnika. Całkiem nowy park Jana Pawła II na osiedlu Ustronie pozwolił stworzyć świetne miejsce dla spacerów rodzinnych.

Sporym osiągnięciem był oddany w 2014 roku, po całkowitej renowacji i przebudowie park Wrocławski. Został on nowoczesnie wyposażony w szereg urządzeń oraz znakomicie obsadzony roślinnością, z wykorzystaniem naturalnego biotopu, który tam się znajdował. Na jego terenie utworzono mini Zoo, największy tego rodzaju obiekt w Polsce – poza ogrodami zoologicznymi – tłumy ludzi oglądają tam piękne ptaki zarówno krajowe, jak i egzotyczne, a także obserwują gatunki zwierząt domowych w specjalnych zagrodach.

Ponadto na bazie tego obiektu powołano do życia Centrum Edukacji Przyrodniczej, prowadzące wszechstronną działalność edukacyjną i wydawniczą, zarówno dla dzieci, młodzieży szkolnej, jak i dorosłych gości obiektu.

Bardzo poważnym zadaniem stało się przejęcie przez miasto, mimo iż nie było do tego zobowiązane, w 1995 roku organizacji komunikacji miejskiej. Była to konsekwencja niemożności uregulowania współpracy z Wojewódzkim Przedsiębiorstwem Komunikacyjnym, zakończona akcjami protestacyjnymi i zorganizowaniem nieskutecznego referendum za odwołaniem władz miasta.

Zapoczątkowany został w ten sposób wieloletni program optymalizacji transportu publicznego w Lubinie poczynawszy od liczby tras i autobusów, poprzez system informacji przystankowej, magnetyczne bilety okresowe, aż do wprowadzenia w 2014 roku

komunikacji całkowicie bezpłatnej. Ciekawostką, symbolizującą niezależność i swobodę koncepcji w tym obszarze, był autobus piętrowy – jedyny w kraju na regularnych liniach, kursujący do 2005 roku.

Przełom w transporcie publicznym przyniósł rok 2019. Po 15 latach miasto znów ma pasażerskie połączenia kolejowe. Przez lata Lubin był największym miastem w Polsce bez połączenia kolejowego. Ze względu na fatalny stan torów przez stolicę polskiej miedzi przejeżdżały, zresztą w żółwym tempie, składy towarowe. Pasażerowie o podróży pociągiem mogli jedynie pomarzyć. W ostatnich latach, gdy niemal do zera zmalała liczba połączeń autobusowych, tęsknota za koleją stała się jeszcze bardziej dojmująca. Lubinianie chcący wyjechać poza miasto mieli tylko dwie możliwości: prywatną komunikację busową lub własny samochód. Zatem nic dziwnego, że informacja o przywróceniu połączeń kolejowych spotkała się z bardzo przychylnym przyjęciem. Mieszkańcy miasta z uwagą obserwowali remont torów i śledzili wiadomości na temat rozkładu jazdy pociągów.

Jako pierwsze, 9 czerwca 2019 roku uruchomione zostało połączenie na trasie Lubin-Legnica i stamtąd dalej do Wrocławia. Od 15 grudnia po drugim etapie remontu linii kolejowej nr 289, czyli Legnica-Lubin-Rudna Gwizdanów pociągi jeżdżą też do Głogowa. Od tego dnia przez Lubin zaczęły też kursować pociągi pospieszne i ekspresowe. Obecnie z Lubina koleją można podróżować nie tylko do wielu miast w Polsce, ale także za granicę, m.in. do Berlina, Wiednia, Bratysławy czy Budapesztu. Na wyremontowanym dworcu kolejowym do dyspozycji pasażerów oddane zostały dwa perony, ławki, zadaszona wiata, toalety, parking oraz biletomat. Rozkład jazdy autobusów komunikacji miejskiej został skorelowany z rozkładem jazdy pociągów.

Miasto podejmowało także próby, mimo iż obiekt ten nie należał do samorządu, mające na celu modernizację i aktywizację lotniska w Lubinie, jako obiektu dla niedużych samolotów dyspozycyjnych. Poniesiono szereg nakładów na remont obiektów, a także na zapewnienie dojazdu i zagospodarowanie otoczenia. Na terenie tym organizowane są rozmaite imprezy o charakterze festynów.

Władze miasta od początku swego funkcjonowania starały się uczestniczyć w rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych, poprzez wspieranie lub bezpośredni udział w wiążących się z nimi przedsięwzięciach. Należy pamiętać, że był to czas, gdy nie istniał jeszcze internet ani telefonia komórkowa, dopiero rozwijała się telewizja satelitarna, a sieci kablowe były w fazie rozwoju koncepcyjnego. Komputery były całkowicie poza zasięgiem indywidualnych możliwości, zaś na instalację telefonu stacjonarnego oczekiwało się w jedynej firmie od kilku do kilkunastu lat.

Wspomagając powstawanie pierwszych załączków sieci kablowej na osiedlu Przylesie, postanowiono o kontynuowaniu na wyższym poziomie inicjatywy Zakładu Doświadczalnego KGHM, jakim była Telewizja Lubin, nadająca krótki program i retransmitująca kanał satelitarny ze stadionu MKS Zagłębie.

Zarówno wymogi formalne regulacji kwestii nadawania, jak i zamiar poważnego organizowania profesjonalnej stacji nadawczej, legły u podstaw powołania do życia podmiotu Telewizja Regionalna Zagłębia Miedziowego z większościowym udziałem miasta Lubin. Telewizja ta przez lata nadawała swoje programy, zarówno emisją rozsiewczą, jak i w sieci kablowej, z czasem wchodząc w skład konsorcjum Telewizji Odra.

Osobnym zagadnieniem było wspieranie rozwoju sieci telekomunikacyjnej oraz w późniejszym czasie sieci kablowych, które pozwoliły na wyprowadzenie miasta z cywilizacyjnego zapóźnienia, charakterystycznego dla całego kraju. Powstała w Lubinie spółka KGHM Cuprum 2000, przekształcona potem w Telefonię Dialog, była jednym z pierwszych w kraju podmiotów, które uzyskały koncesję na publiczne świadczenie usług telekomunikacyjnych.

Jedynie dzięki przychylności i współpracy władz oraz wykonaniu przez miasto infrastruktury kanalizacyjnej, możliwy był szybki rozwój tej spółki, mimo obstrukcji i problemów sprawianych przez krajowego monopolistę Telekomunikację Polską.

Po kilku zaledwie latach Lubin stał się miastem, w którym działały na owe czasy rzeczy niewiarygodne. Można było pójść do biura Dialogu lub Telekomunikacji i zamówić sobie instalację telefonu na pojutrze; podczas gdy w pozostałej części kraju nadal obowiązywały wieloletnie okresy wyczekiwania.

Poważnym problemem, z którym przyszło się zmierzyć po wydzieleniu i przejęciu części dawnego Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej w 1995 roku, stała się pilna konieczność modernizacji i rozbudowy centralnej ciepłowni. Zarówno w celu powiększenia mocy cieplnej, jak i dostosowania do norm ochrony środowiska.

Inwestycja ta, realizowana przez nowo utworzoną miejską spółkę Termal, była niezwykle ważna ze względów społecznych, gdyż już od kilku lat miasto w zimie było niedogrzewane.

INWESTYCJE

Nakłady na inwestycje, realizowane przez poszczególne gminy oraz ich procentowy wskaźnik udziału w łącznych wydatkach budżetowych, stanowią podstawowy miernik oceny rozwoju gminy.

Dodatkowo inwestycje zewnętrzne realizowane poprzez pozyskanych inwestorów, generują miejsca pracy oraz dochody budżetu z tytułu podatku od nieruchomości oraz wpływy do podmiotów miejskich świadczących usługi komunalne (woda, ścieki, odbiór odpadów itp.).

W Lubinie, od pierwszych dni funkcjonowania samorządu, priorytetem były 2 cele rozwojowe: przeznaczenie jak największych kwot na inwestycje własne oraz podejmowanie wszelkich działań promocyjnych, organizacyjnych i prawnych mających na celu ściąganie do miasta inwestorów zewnętrznych – w tym zagranicznych. Dodatkowym problemem była rywalizacja kosztowna ze strony gminy wiejskiej, co narzucało konieczność takich zachęt wobec inwestujących podmiotów, aby zlokalizowały swe inwestycje mimo wszystko na terenie miasta, a nie w tańszym otoczeniu tuż obok niego – jak miało to miejsce np. w Głogowie, Kobierzycach czy Długołęce pod Wrocławiem.

Na przestrzeni 30 lat oba te cele udało się zrealizować znakomicie, z dużą przewagą wobec innych miast i gmin województwa legnickiego, a nawet szerszego obszaru. Stacja paliwowa zagranicznego koncernu Statoil należała do jednej z pierwszych wybudowanych w Polsce. Supermarket Real oddany do użytku w listopadzie 1997 roku był wówczas największą inwestycją tego typu w kraju.

Zbycie tej nieruchomości stało się wielkim otwarciem na rozwój, rozpoczynającym nowy etap w organizacji handlu na terenie miasta i okolic w promieniu 50 km. Wkrótce sfinalizowane zostały kolejne transakcje i powstały obiekty Tesco, Obi, Lidl i inne. Miasto w tym obszarze wyrównywało swój poziom do innych ośrodków europejskich.

Wspomaganie inwestorów, łatwość przeprowadzania postępowań formalno-prawnych i współpraca na każdym etapie prowadzenia inwestycji uczyniły z Lubina w szybkim czasie miejsce znane z otwartości oraz pożądane wśród inwestorów.

Dość wspomnieć, że to właśnie tutaj powstała pierwsza restauracja McDonald's w mieście poniżej 100 tys. mieszkańców – co było wyłomem w podstawie strategii ekspansji tejże sieci w Europie Wschodniej.

Przedstawiony poniżej wykaz inwestycji obejmuje zarówno te, których znaczenie było ponadregionalne, jak i te, które w tamtym czasie stanowiły coś absolutnie nowego, wytyczały przyszłe kierunki rozwoju, choć dziś wydają się niepozorne.

Od 1990 roku powstało tak wiele obiektów, jak w żadnym innym okresie rozwoju miasta. Zaś decyzje o ich realizacji podejmowane były wyłącznie w oparciu o rozeznanie potrzeb i założone kierunki rozwoju miasta.

- Rodząca się gospodarka rynkowa wyzwoliła inicjatywę mieszkańców, także w obszarze handlu. Miasto stanęło przed poważnym problemem, gdy drobny handel zaczął rozwijać się na wydzielonej tymczasowo do tego celu ul. Tysiąclecia. W trybie pilnym zagospodarowany został teren przy ulicach Kopernika i Sikorskiego, poprzez utworzenie targowiska „Skorpion”. Obiekt ten funkcjonował do roku 2003, ustępując miejsca Cuprum Arenie, zaś handlowcy przenieśli się do zaadoptowanych obiektów przy ul. Armii Krajowej.
- Przejęta od Wojewody Legnickiego zatrzymana budowa Szkoły Podstawowej nr 4 została zakończona, nowoczesnie wyposażona i oddana do użytku już 1 września 1993 roku jako pierwsza inwestycja samorządowa w oświacie w województwie legnickim.

- Duże problemy komunikacyjne pomiędzy osiedlem Ustronie i resztą miasta, przy narastającym ruchu samochodowym, wymagały pilnego rozwiązania. Szczególnie że stary most drogowy groził zawaleniem, a na przejeździe kolejowym oczekiwały sznury aut. Wybudowany od początku wiadukt stanowił I etap budowy śródmiejskiego ciągu komunikacyjnego al. Niepodległości – al. Prezydenta L. Kaczyńskiego – ul. Hutnicza.
- Podjęte zostało ogromnej wagi zadanie modernizacji rynku, mające na celu wymianę całej infrastruktury pod powierzchnią rynku i przywrócenie historycznej, zgodnej z zaleceniami konserwatora zabytków nawierzchni brukowej.
- W 1995 roku podjęta została decyzja o odbudowie historycznej części rynku w części południowej, zniszczonej w latach 70. ubiegłego wieku. Kwartał stylowych kamieniczek został oddany do użytku w roku 1998.
- Po wielu latach eksploatacji obiekt Centrum Kultury „Muza” wymagał niezbędnych remontów, przebudowy, a szczególnie unowocześnienia. Remont w 2 etapach został sfinalizowany w latach 1998 i 1999.
- Budowa nowej części trasy komunikacyjnej al. Lecha Kaczyńskiego, będącej drugim etapem usprawnienia komunikacji wewnątrz Lubina, zakończona została w listopadzie 1999 roku.
- Oddana do użytku w 2012 roku obwodnica gen. Stanisława Maczka stanowiła zamknięcie wieloletniego planu usprawnienia komunikacji pomiędzy częściami miasta.
- Hala sportowa oddana do użytku w 2014 roku otworzyła nowy rozdział pod względem skali i jakości imprez masowych oraz sportowych realizowanych w mieście, włączając pod tym względem Lubin do krajowej czołówki.
- Na przestrzeni lat 1990-2010 podejmowane były bardzo duże inwestycje infrastrukturalne i komunikacyjne, które pozwoliły przeznaczyć kolejne obszary miasta na cele budownictwa mieszkaniowego i niezbędnego otoczenia. Tak powstały nowe osiedla w rejonach Asnyka, Małomice czy Zalesie.
- Całkowicie nowym jakościowo i organizacyjnie wydarzeniem była budowa galerii handlowej Cuprum Arena, realizowana przez inwestorów krajowych z otoczenia Lubina. Rozpoczęta w 2007 i uruchomiona w maju 2009 roku całkowicie zmieniła krajobraz handlowy w mieście.
- W 2018 roku oddano do użytku szczególnie ważny dla miasta – również ze względu na dostęp do powstającej przy tej drodze strefy ekonomicznej – czteropasmowy odcinek od al. Stanisława Maczka do węzła drogowego S3 Lubin Zachód. Na tę przebudowę powiat lubiński otrzymał niemal 4,5 mln zł dofinansowania z województwa. Pozostałe koszty inwestycji wspólnie pokryły miasto Lubin i powiat lubiński.
- W tym samym roku zakończono także remont ronda im. Pamięci Ofiar Zbrodni Lubińskiej u zbiegu ulic Niepodległości, Paderewskiego i Ścinawskiej, które stanowiło część dużej inwestycji – modernizacji jednej z największych arterii drogowych w mieście, od ul. Ścinawskiej, przez Niepodległości, Kaczyńskiego po Granitową ostatecznie zakończoną w 2019 roku. Dzięki tej inwestycji Lubin zyskał nie tylko nowe rondo i nawierzchnie, ale także całą infrastrukturę, nowe lampy, chodniki, ścieżki rowerowe oraz 250 nowych miejsc parkingowych. Wymieniono także instalacje podziemne. Na przebudowę tej trasy miasto otrzymało dotację unijną w wysokości 25 mln zł.

Dziś niektóre z tych obiektów niemal niezauważalne, tak oczywiste w codzienności – wówczas jednak stanowiły załączki przyszłych inwestycji oraz wyznaczały mapę miejsc, gdzie warto i da się inwestować.

Miasto także aktywnie uczestniczyło w tworzeniu podstrefy w Legnickiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej, a kolejne lata i uruchamianie w niej inwestycje wpływały na gospodarczą mapę Lubina, dając zatrudnienie mieszkańcom w kolejnych podmiotach w niej lokowanych.

TROSKA O ŚRODOWISKO

W miejscu takim jak Lubin, będącym siedzibą przemysłu wydobywczego i przetwórczego miedzi, nikogo nie trzeba było zachęcać, ani przekonywać do działań na rzecz ochrony i poprawy środowiska naturalnego.

Działania te od początku prowadzone były na wszelkich możliwych frontach, poprzez finansowanie inwestycji ekologicznych oraz dofinansowywanie wszelkich działań, mających na celu poprawę stanu środowiska. Należy z całą mocą podkreślić, że większość z tych przedsięwzięć nie należała do zadań własnych gminy, ale oczekiwanie na ich ewentualne sfinansowanie ze środków administracji państwowej było nie do przyjęcia.

Podjęte zostały inwestycje: budowy nowego wysypiska śmieci, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni oraz budowy nowych kolektorów ściekowych oraz kanalizacji ulicznej.

Jako docelowe zadanie postawione zostało całkowite wyeliminowanie z miasta źródeł emisji zanieczyszczeń, zarówno w postaci ciepłowni osiedlowych czy zakładowych, jak i niskiej emisji z domów jednorodzinnych. W tym celu rozpoczął się program budowy sieci grzewczej w technologii rur preizolowanych na terenie całego miasta, połączony z rozbudową i modernizacją ciepłowni miejskiej, opartej o bezpieczną technologię gazową.

Spółdzielnie mieszkaniowe i zakłady wspomagane były w dokonywaniu wymiany starych kotłowni na nowoczesne, bądź przyłączania się do sieci miejskiej. W budynkach komunalnych, wielorodzinnych budowane były instalacje centralnego ogrzewania. W efekcie z Lubina zniknęły wszystkie dymiące kominy – małe i duże.

Przeznaczone były i są do dziś środki na edukację ekologiczną, wszelkiego rodzaju akcje oraz konkursy podnoszące świadomość mieszkańców w tym zakresie.

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA

MIEJSKIE PRZEDSIĘBIORSTWO WODOCIĄGÓW I KANALIZACJI

Miasto Lubin posiada dobrze rozbudowaną sieć wodociągową. Całkowita długość sieci wodociągowej będąca w eksploatacji MPWiK Sp. z o.o. Wynosi 164,8 km rurociągu wody uzdatnionej oraz 19,9 rurociągów wody surowej (od studni głębinowych do zakładów uzdatniania wody). Sieć wodociągowa ma układ pierścieniowy, dzięki czemu istnieje możliwość doprowadzenia wody do konkretnych miejsc z różnych kierunków, co ma istotne znaczenie podczas awarii bądź modernizacji sieci, gdyż umożliwia ograniczenie do minimum liczby odbiorców pozbawionych wody podczas wyłączeń.

Sieć kanalizacji sanitarnej obejmuje prawie całą zurbanizowaną część miasta i ma charakter systemu rozdzielczego. System kanalizacyjny w 95% objęty jest układem grawitacyjnym. Grawitacyjna kanalizacja sanitarna zbudowana jest z rur kamionkowych, betonowych, PVC lub GRP o średnicach od 150 mm do 1200 mm. Rurociągi ciśnieniowe wykonane są z rur PEHD lub PVC o przekrojach od 63 mm do 225 mm. Łączna długość sieci kanalizacyjnej m. Lubina będąca pod zarządem MPWiK Sp. z o.o. wynosi 143,5 km. Przedsiębiorstwo prowadzi stale szereg prac w ramach eksploatacji kanalizacji sanitarnej.

Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Lubinie planuje w 2020 roku wykonanie szeregu zadań inwestycyjnych, które poprawią funkcjonowanie sieci wodno-kanalizacyjnych.

KALENDARIUM

LUBIN 1990 – 2020

1990

- 27 maja** gmina miejska Lubin uzyskuje osobowość prawną. Odbývają się pierwsze wolne wybory samorządowe
- 7 czerwca** prezydentem zostaje Robert Raczyński, przewodniczącym Rady Miejskiej Paweł Niewodniczański
- czerwiec** Zagłębie Lubin zostaje wicemistrzem Polski w piłce nożnej
- czerwiec** Romuald Kujawa zdobywa trofeum „Złote Buty” w klasyfikacji redakcji katowickiego „Sportu” na najlepszego zawodnika Ekstraklasy
- 1 lipca** następuje podział Spółdzielni Mieszkaniowej Zagłębia Miedzowego na 5 mniejszych spółdzielni
- 19 września** debiut Zagłębia Lubin w europejskich pucharach. Zagłębie – FC Bologna 0:1, w rewanżu także Zagłębie przegrywa i odpada z Pucharu UEFA (obecnie Liga Europejska)
- 1 grudnia** powstaje lubińska filia Fundacji im. Brata Alberta
- 17 grudnia** Rada Miejska nadaje herb Miasta Lubina

MIASTO LUBIN

1991

- 1 stycznia** lubiński Oddział PTTK przyjmuje nazwę „Zagłębie Miedziowe” i rozpoczyna samodzielną działalność
- 1 lutego** utworzono Dzienny Ośrodek Adaptacyjno-Rehabilitacyjny dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej
- 17 maja** Prezydent Miasta powołuje Straż Miejską (która wcześniej funkcjonowała w oparciu o ustawę o Policji z 6.04.1990 r.)
- 15 czerwca** Zagłębie Lubin po wygranej 2:1 w meczu z Zawiszą Bydgoszcz zdobywa tytuł Mistrza Polski w piłce nożnej
- czerwiec** działalność rozpoczyna Cuprum Bank z kapitałem akcyjnym 50 mld zł. Podział udziałów w banku: Polska Miedź (42 proc.), Bank Handlowy S.A. (30 proc.), gmina miejska Lubin (25 proc.) oraz gmina miejska Głogów (3 proc.)
- 1 sierpnia** ukazuje się pierwszy numer „Biuletynu Lubińskiego”, w którym Wydział Spraw Komunalnych umieszcza informacje istotne dla mieszkańców Lubina
- 31 sierpnia** podpisano porozumienie pomiędzy Wojewodą Legnickim a Prezydentem Miasta Lubina w sprawie powierzenia prezydentowi funkcji zarządcy dróg krajowych i wojewódzkich na terenie miasta Lubin
- 12 września** Kombinat Górniczo-Hutniczy Miedzi (przedsiębiorstwo państwowe) staje się jednoosobową spółką Skarbu Państwa i przyjmuje nazwę KGHM „Polska Miedź” S.A.
- sierpień/
wrzesień** Zagłębie Lubin gra w Pucharze Intertoto oraz debiutuje w Pucharze Europy (dziś Liga Mistrzów). W pojedynku z Brøndby Kopenhaga przegrywa na wyjeździe 3:0, by u siebie wygrać 2:1
- październik** w Lubinie powstaje Salezjańskie Centrum Sportowe „Amico”
- 4 listopada** do życia powołana zostaje Agencja Rozwoju Regionalnego „Arleg” w Legnicy, Miasto Lubin jest jej współzałożycielem oraz akcjonariuszem

1992

- luty** rozpoczęto proces restrukturyzacji Lubińskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego
- luty** utworzono Zakład Drogowy działający przy Urzędzie Miasta
- maj** Dom Dziennego Pobytu „Senior” rozpoczyna swoją działalność
- 28 maja** Nagrodę Miasta Lubina otrzymuje Stanisław Śnieg (zm. 2019 r.), współtwórca lubińskiej „Solidarności”, autor książki o wydarzeniach sierpniowych z 1982 roku „Alarm dla miasta Lubina”
- 31 sierpnia** w dziesiątą rocznicę Zbrodni Lubińskiej ma miejsce odsłonięcie Pomnika Pamięci Ofiar Lubina '82
- 15 września** Rada Miejska podjęła uchwałę w sprawie zmian nazw ulic na obszarze miasta Lubin (ul. Lenina otrzymała nazwę Bankowej, 22 lipca – Sybiraków, Marcelego Nowotki – Śląska, Janka Krasickiego – Ignacego Krasickiego, Karola Świerczewskiego – Sudecka, Armii Czerwonej – Armii Krajowej, Aleksandra Zawadzkiego – Ignacego Paderewskiego, Hanki Sawickiej – Księcia Ludwika, Wincentego Pstrowskiego – Kazimierza Wielkiego oraz ulicę noszącą do tej pory nazwę 11 lutego nadano imię Stanisława Staszica
- 16 września** powstaje spółka „Interferie”
- listopad** w Galerii Zamkowej można oglądać prace wybitnych przedstawicieli amerykańskiego Pop artu: Armana, Christo, Roya Lichtensteina i Toma Wesselmana
- 31 grudnia** po raz pierwszy dla mieszkańców Lubina zorganizowana zostaje Zabawa Sylwestrowa na rynku

1993

- 14 kwietnia** „Biuletyn Lubiński” staje się oficjalnym pismem Rady Miejskiej w Lubinie
- 27 kwietnia** Przedsiębiorstwo Systemów Komputerowych i Telekomunikacji „Cuprum 2000” spółka z o.o. (późniejsza Telefonía Dialog) otrzymało zezwolenie ministra łączności na działalność telekomunikacyjną w sferze publicznej
- 27 maja** laureatem Nagrody Miasta Lubina zostaje historyk Jan Biliński, autor wielu prac o Lubinie i Ziemi Lubińskiej
- maj** lubinianie zdobywają Puchar Polski w rozgrywkach piłki ręcznej mężczyzn (Zagłębie Lubin)
- 22 czerwca** Rada Miejska powołuje do życia spółkę akcyjną pod nazwą Lubińskie Parkingi Miejskie
- czerwiec** kończy się remont dwóch bardzo ważnych dla układu komunikacyjnego miasta obiektów mostowych w ciągu ulicy Bema nad linią kolejową PKP oraz nad drogą nr 3
- 28 lipca** powstaje Telewizja Regionalna województwa legnickiego w Lubinie
- Honorowe Obywatelstwo miasta Lubina otrzymuje lekarka prof. Danuta Kabacińska-Knapik
- przeprowadzony zostaje gruntowny remont Pałacu Ślubów
- 1 września** zostaje oddana do użytku pierwsza samorządowa szkoła – Szkoła Podstawowa nr 4 przy ul. Marii Konopnickiej
- 11 listopada** działalność rozpoczynają – utworzone w wyniku restrukturyzacji LPK – Zarząd Cmentarzy Komunalnych oraz Zakład Gospodarki Mieszkaniowej

1994

- 1 stycznia** Miejski Ośrodek Profilaktyki i Wczesnej Terapii Uzależnień rozpoczyna swoją działalność
- 1 marca** rozpoczyna działalność Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania, Składania i Przeróbki Odpadów Stałych spółka z o.o. (w maju 1996 roku zmieniono nazwę na Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami „MUNDO” spółka z o.o.)
- 26 kwietnia** Rada Miejska podejmuje uchwałę w sprawie ograniczenia palenia tytoniu w miejscach publicznych i urzędach, powodując tym samym całkowity zakaz palenia m.in. w Urzędzie Miejskim
- 19 maja** Aleksander Płotnicki, psycholog, współzałożyciel oraz pracownik Ośrodka Fundacji im. Brata Alberta w Lubinie zostaje laureatem Nagrody Miasta Lubina
- kwiecień** pierwsza emisja obligacji miejskich umożliwiającą sprzedaż 299 mieszkań komunalnych ich najemcom za 10% wartości
- 11 lipca** Prezydentem Miasta zostaje Tadeusz Maćkała, natomiast wiceprezydentami – Dariusz Milka oraz Mirosław Gojdz
- 11 listopada** uroczyste odsłonięta zostaje tablica pamiątkowa poświęcona Naczelnikowi Państwa Polskiego Józefowi Piłsudskiemu
- 15 listopada** powstaje Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „TERMAL” spółka z o.o. w Lubinie
- 11 grudnia** w sali Pałacu Ślubów Mirosław Michalski pracownik Kancelarii Prezydenta RP wręcza rodzinom zamordowanych w sierpniu '82 Krzyże Kawalerskie Orderu Odrodzenia Polski
- 12 grudnia** Rada Miejska podejmuje uchwałę w sprawie nadania nazw placów i zieleńców na terenie miasta Lubina tj.: park Jesionowy przy skrzyżowaniu ul. Hutniczej i Niepodległości, park Osiedlowy przy ul. Parkowej, park Józefa Piłsudskiego przy ul. Niepodległości, park Wrocławski przy ul. Ignacego Paderewskiego, park Leśny przy osiedlu Przylesie, skwer Stefana Kardynała Wyszyńskiego przy SP 10 i skwer generała Stanisława Maczka przy ul. Stefana Wyszyńskiego
- 15 grudnia** do Lubina przybywa delegacja Association Solidarite France-Pologne (Stowarzyszenie Solidarność Francusko-Polska), która od 1982 udzielała pomocy charytatywnej mieszkańcom naszego miasta
- lubińscy kardiologzy skupieni wokół dr. Macieja Dańkowskiego tworzą Społeczną Fundację „Zdrowe Serce”

1995

- 31 stycznia Rada Miejska podejmuje pierwszą uchwałę w sprawie taryfy opłat w komunikacji miejskiej, cena biletu jednorazowego wynosiła 7000,00 zł (po denominacji 0,70 zł)
- 9 kwietnia przeprowadzone zostaje referendum w sprawie odwołania Rady Miejskiej, w którym wzięło udział zaledwie 8% uprawnionych do głosowania. Referendum dotyczyło zorganizowania lokalnego transportu zbiorowego przez Miasto Lubin. Przeciwnikami tej decyzji były lokalne struktury postkomunistyczne współpracujące z wojewodą legnickim Ryszardem Maraszkiem
- kwiecień działalność rozpoczyna pierwszy w kraju regionalny fundusz inwestycyjny, utworzona przez KGHM Lubińska Spółka Inwestycyjna
- 14 maja decyzją Rady Miasta Dom Kultury Zagłębia Miedziowego zmienia nazwę na Centrum Kultury „Muza”
- 28-29 maja z inicjatywy Prezydenta Miasta odbywa się I Ogólnopolska Konferencja Komunikacji Miejskiej
- 2-3 września odbywają się uroczyste obchody 700-lecia Miasta Lubina z udziałem ówczesnego Prezydenta RP Lecha Wałęsy
- 28 grudnia zostaje utworzone Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania spółka z o.o
- Biblioteka Publiczna rejestruje stutysięczny egzemplarz książki
- Nagrodę Miasta Lubina za pracę na rzecz młodzieży otrzymuje ks. Piotr Dziubczyński
- powstaje spółka: Miedziowe Centrum Zdrowia, która od 1 stycznia 1996 roku przejmuje obiekty oraz ok. 1100 pracowników przemysłowej służby zdrowia w KGHM
- Lubin zajmuje I miejsce w Ogólnopolskim Konkursie „Wojna z Trzema Schodami”
- powstają stacje paliw BP i Statoil
- pojawia się pierwsza komunikacja prywatna tzw. „busiarze”
- licencję uzyskuje telewizja kablowa GOSAT – Media

1996

- 12 stycznia** zakończono pierwszy etap remontu Centrum Kultury „Muza” i oddano pierwszą część zmodernizowanego budynku
- 16 kwietnia** pani Halinie Brodowskiej z Kazachstanu, która została zaproszona do osiedlenia się na terenie miasta Lubina, uroczyście wręczono dowód osobisty oraz poświadczono obywatelstwo polskie
- 14 maja** Rada Miejska podjęła uchwałę w sprawie zakazu palenia wyrobów tytoniowych na terenie przystanków komunikacji miejskiej
- 1 września** odbywają się pierwsze obchody Dni Lubina
- 25 września** powstało Przedsiębiorstwo Lotnicze Sp. z o.o., którego misją było m.in. zorganizowanie lotniczej komunikacji lokalnej
- niedoszła wieża ciśnień Kielich (licząca 34 m) staje się najwyższym w Polsce oraz jedynym z najwyższych na świecie obiektem do wspinaczki skałkowej
- laureatem Nagrody Miasta Lubina zostaje Szymon Kanigowski, emerytowany nauczyciel wychowania fizycznego, pierwszy trener piłkarzy ręcznych
- likwidacja Domu Kultury „Żuraw”

1997

- 15 stycznia** otworzona zostaje pierwsza restauracja McDonald's McDrive w Lubinie
- 6-7 marca** Lubin jest organizatorem Regionalnej Konferencji Porozumienia Miast Bez Barrier
- marzec** z okazji 55. rocznicy powołania Armii Krajowej na zabytkowym murze przy Ośrodku Kultury „Wzgórze Zamkowe” ma miejsce uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej
- kwiecień** uruchomiony zostaje oficjalny serwis informacyjny WWW (ok. 200 stron w trzech językach: pol., ang., niem.) dostępny pod adresem (URL) <http://www.um.lubin.pl>
- kwiecień** rozpoczęcie budowy hospicjum
- 29 kwietnia** Honorowym Obywatelem Miasta zostaje Jan Paweł II
- maj** Waldemar Dolecki, dyrektor MDK, trener taekwondo, organizator czasu wolnego dzieci i młodzieży otrzymuje Nagrodę Miasta Lubina
- 10 lipca** prywatyzacja KGHM i wejście spółki na giełdy papierów wartościowych w Warszawie i Londynie. Skarb Państwa sprzedał 65,7 mln spośród 200 mln akcji spółki. Inwestorzy indywidualni mogli kupować akcje spółki po 19 zł, a inwestorzy instytucjonalni po 21 zł
- 11 listopada** otwarcie kręgielni – najnowocześniejszego w Polsce obiektu tego typu
- 28 listopada** otwarcie pierwszego hipermarketu – Real, następne to Tesco i Kaufland

1998

- 15 czerwca** Rada Miejska podejmuje uchwałę o utworzeniu Lubińskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego
- wieloletnia dyrektorka I Liceum Ogólnokształcącego, Zofia Pieńkowska, zostaje laureatką Nagrody Miasta Lubina
- lipiec** działalność rozpoczyna Dom Opieki „Szarotka”
- 29 października** przewodniczącym Rady Miejskiej zostaje Roman Jasiński
- 13 listopada** Prezydentem Miasta Lubina zostaje Dariusz Milka, natomiast wiceprezydentami Mariusz Duży i Zdzisław Kozicki
- wprowadza się Zarządcę Komisarycznego do Dolnośląskiej Fabryki Instrumentów Lutniczych „Defil”
- kończy się wdrażanie systemu GPS monitorującego komunikację miejską
- do użytku oddane zostają odbudowane kamieniczki w rynku

1999

- 1 stycznia** powstaje powiat lubiński, który swoim zasięgiem obejmuje Miasto Lubin, Miasto i Gminę Ścinawa, Gminę Lubin, Gminę Rudna
- 25 stycznia** Urząd Miejski w Lubinie oraz KGHM „Polska Miedź” S.A. podpisują porozumienie o współpracy – PARTNERSTWO: LUBIN – POLSKA MIEDŹ
- 8 lutego** na stanowisko III wiceprezydenta powołany zostaje Krzysztof Szczepaniak
- 2-8 września** podpisane zostają listy intencyjne dotyczące przyszłego partnerstwa z miastami Böblingen, Hof, powiatem Rhain-Lahn
- wrzesień** odbywają się I Mistrzostwa Dolnego Śląska w Skatingu na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Lubinie oraz Turniej o Złotą Strzałę
- wrzesień** rozgrywa się I Nocny Turniej Piłkarski przy sztucznym świetle, na murawie wewnątrz toru do jazdy szybkiej
- 15 września** odbywa się VII edycja Miejskiego Konkursu Plastycznego pn. „Logo na wesoło dla miasta Lubina”
- 25 września** do użytku oddany zostaje jeden z najnowocześniejszych obiektów kultury w Polsce – druga część Centrum Kultury „Muza”
- 2 grudnia** powstaje Unia Miast Miedziowych. W spotkaniu uczestniczą przedstawiciele władz miast: Lubina – prezydent Dariusz Milka, Głogowa – Zbigniew Rybka oraz burmistrz Polkowic – Emilian Stańczyszyn
- 13 grudnia** spotkanie Forum Prezydentów Miast Dolnośląskich: Bolesławca, Głogowa, Jeleniej Góry, Legnicy, Lubina, Świdnicy, Wałbrzycha i Wrocławia
- prezes KGHM „Polska Miedź” Stanisław Siewierski otrzymuje Nagrodę Miasta Lubina

2000

- 29 lutego** powstaje Centrum Informacji Europejskiej przy Szkole Podstawowej nr 1. Oficjalnego otwarcia dokonują: Prezydent Miasta Dariusz Milka oraz Wicewojewoda Dolnośląski Andrzej Tatuśko
- 30 maja** Laureatem Nagrody Miasta Lubina zostaje ks. Kazimierz Pracownik, proboszcz parafii pw. Matki Boskiej Częstochowskiej
- 2 czerwca** Roman Sadowski zostaje Prezydentem Miasta, wiceprezydentami zaś: Zofia Heksel, Daniel Cyganowski i Wojciech Trzeciak
- 10 czerwca** konsekracja nowo zbudowanego kościoła pw. św. Jana Bosko
- czerwiec** na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów Legnicka Strefa Ekonomiczna rozszerzona zostaje o lubiński obszar 27,83 ha
- Telewizja Regionalna Zagłębia Miedziowego wraz z TVP emituje wspólne pasmo programowe

2001

- 30 maja do Spółki TBS przystępuje Gmina Rudna. Przekształca się wówczas w Regionalne Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (RTBS)
- 20 czerwca Nagrodę Miasta Lubina otrzymuje Alfred Wołczyński, emerytowany inżynier górnictwa miedzi, były działacz sportowy
- 10 września w Centrum Kultury „Muza” odbywa się Forum Prezydentów Miast Dolnośląskich
- 20 września w sali konferencyjnej Urzędu Miejskiego odbywa się konferencja „Dobro rodziny nadrzędnym celem samorządu terytorialnego”
- zespół siatkarzy po raz pierwszy zgłoszony zostaje do rozgrywek prowadzonych przez Polski Związek Piłki Siatkowej

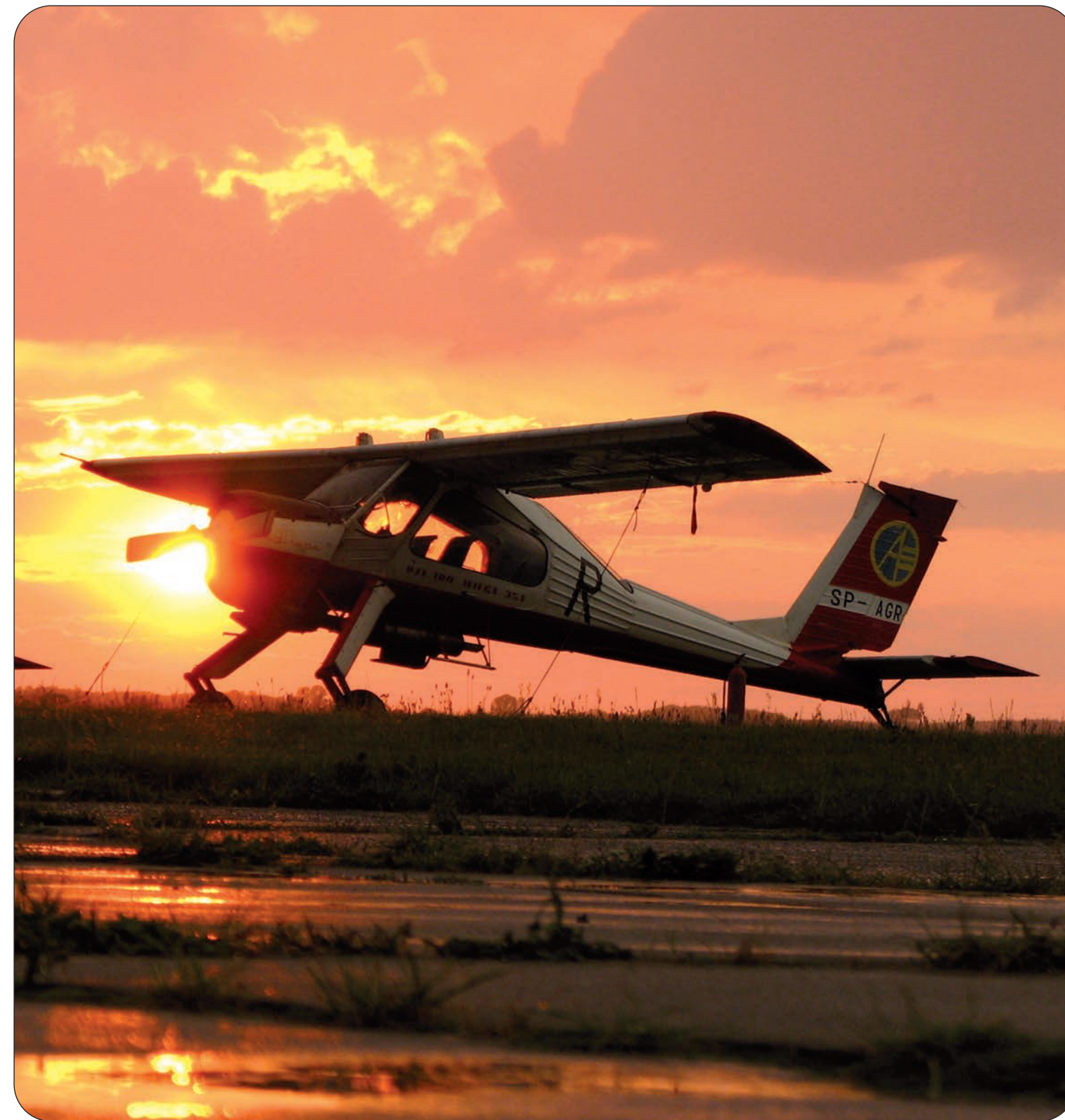
2002

- 18 czerwca** laureatką tegorocznej Nagrody Miasta Lubina zostaje Barbara Danek (założycielka i choreografka dziecięcego zespołu „Gwarkowie”)
- 5 września** w sali konferencyjnej KGHM odbywa się polsko-niemiecka sesja naukowa, na której prezentowane są referaty dotyczące historii Lubina, regionu oraz wspólnego dziedzictwa kulturowego
- 1 października** Honorowe Obywatelstwo Miasta Lubina zostaje nadane prof. Marianowi Zembali wybitnemu kardiochirurgowi, który od wielu lat konsultuje lubińskich pacjentów
- 1 października** w Lubinie rozpoczyna działalność pierwsza szkoła wyższa – Uczelnia Zawodowa Zagłębia Miedziowego
- 19 listopada** Robert Raczyński zostaje prezydentem miasta a przewodniczącym Rady Miejskiej Paweł Niewodniczański
- biskup legnicki, ks. Tadeusz Rybak ustanawia Dekanat Lubin-Wschód oraz Dekanat Lubin-Zachód
- powstaje Muzeum Ziemi Lubińskiej z siedzibą w Szybie „Bolestaw”

2003

- 3 kwietnia** swoją działalność rozpoczyna Związek Pracodawców Ziemi Lubińskiej
- maj** w mieście odbywają się pierwsze Juwenalia
- 22 sierpnia** na stadionie Zagłębia rozegrany zostaje pierwszy mecz piłki nożnej przy sztucznym oświetleniu
- 6-7 września** pod Honorowym Patronatem Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego odbywa się Festyn Jubileuszowy Polskiej Miedzi oraz Centralne obchody Święta Lotnictwa
- ukazuje się pierwszy numer „Zeszytów Lubińskich” wyd. przez Ośrodek Kultury „Wzgórze Zamkowe” i Centrum Kultury „Muza”
- Nagrodę Miasta Lubina otrzymuje Danuta Dałkowska, wieloletnia dyrektorka Centrum Kultury „Muza”

2004

w Centrum Kultury „Muza” otwarto drugą salę kinową, w 2004 roku kino w Muzie odwiedziło ponad 160 000 widzów

Starostwo Powiatowe otrzymuje pozytywną opinię Komisji Heraldycznej oraz Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na wprowadzenie herbu i flagi powiatu lubińskiego

10 grudnia

Zdzisław Francuz, współzałożyciel i dyrygent Górniczego Chóru Męskiego zostaje laureatem Nagrody Miasta Lubina

pojawia się pierwsze wydanie bezpłatnej gazety „Wiadomości Lubińskie”

za sezon 2003/2004 juniorzy młodsi Zagłębia Lubin zostają wicemistrzami Polski w piłce nożnej

2005

- styczeń** po kilkumiesięcznej przerwie w sieci UPC rusza program miejski Telewizji Kablowej Lubin (TKL)
- 31 sierpnia** odbywają się uroczyste obchody XXV rocznicy podpisania porozumień sierpniowych
- 31 sierpnia** I edycja Festiwalu Muzyka z Oblężonego Miasta
- hospicjum lubińskie jako oddział Zespołu Opieki Zdrowotnej przy ul. Generała Józefa Bema przyjmuje pierwszych pacjentów
- grudzień** w Lubinie odbywa się ostatni Ogólnopolski Festiwal Piosenki Francuskiej
- Nagrodę Miasta Lubina odbiera Edward Rippel, społecznik, wieloletni prezes Towarzystwa Miłośników Ziemi Lubińskiej oraz Stowarzyszenia Transplantacji Serca i Fundacji „Zdrowe Serce”

2006

- maj** Instytut Pamięci Narodowej otwiera swój oddział w Lubinie
- maj** Nagrodę Miasta Lubina otrzymuje zasłużony działacz społeczny Marian Hawrysz
- wrzesień** Miejska Biblioteka Publiczna obchodzi 60-lecie
- 28 października** odbywa się I Lubiński Festyn Niepodległościowy, na który przybywają zawodowi żołnierze Wojska Polskiego
- 7 listopada** uroczyste oddanie do użytku zmodernizowanego Zakładu Uzdatniania Wody przy ul. Gajowej
- 12 listopada** Robert Raczyński wygrywa wybory w I turze z 65-procentowym poparciem

2007

- 23 marzec** z okazji 50. rocznicy odkrycia złóż miedzi w Lubinie odbywają się uroczyste obchody
- maj** praca Katarzyny Myszkowskiej, ówczesnej maturzystki I LO pt. „216,7 – Historia Grzybowej Góry” zostaje najwyżej oceniona spośród 10 prac konkursowych w kraju, w konkursie „Poznajemy Ojcowiznę”
- maj** złoty medal mistrzostw Polski dla lubińskiej męskiej piłki ręcznej oraz piłki nożnej za sezon 2006/2007
- lipiec** przed wrocławskim sądem zapada wyrok skazujący w toczącym się po raz czwarty procesie byłego milicjanta odpowiedzialnego za pacyfikację manifestacji 31.08.1982 roku w Lubinie
- 30 sierpnia** konferencja naukowa pt. „XXV Rocznica Zbrodni Lubińskiej”, konferencję otwiera Prezes Rady Ministrów Jarosław Kaczyński
- 31 sierpnia** uroczyste obchody XXV Rocznicy Zbrodni Lubińskiej – udział bierze Prezydent Rzeczypospolitej Polski Lech Kaczyński
- 30 sierpnia – 2 września** Muzyka z Oblężonego Miasta – festiwal upamiętniający XXV rocznicę Zbrodni Lubińskiej
- listopad** 15 lat swojego istnienia świętuje Stowarzyszenie Twórców Kultury w Lubinie

2008

- 14 lutego** sąd apelacyjny we Wrocławiu utrzymuje wyrok skazujący na 3,5 roku więzienia byłego wicekomendanta Milicji Obywatelskiej w Lubinie
- marzec** lubiński serwis internetowy zdobywa III miejsce wśród gmin miejskich na Dolnym Śląsku w konkursie „Dolnośląska gmina – lider Internetu 2007”
- 15 maja** wręczeniem odznaczeń oraz sesją naukową rozpoczynają się obchody 40-lecia Centrum Badawczo-Rozwojowego KGHM Cuprum
- 24 maja** w Lubinie po raz pierwszy odbywają się Międzynarodowe Zawody Wspinaczkowe Kielich Masters oraz jedna z edycji Wspinaczkowego Pucharu Polski. Zwycięzcą zostaje Łukasz Świrk ze Stowarzyszenia Miłośników Gór w Lubinie
- 9 czerwca** oficjalne otwarcie Centrum Dystrybucji Jeronimo Martins
- 13 sierpnia** otwarcie basenu przy ówczesnym Gimnazjum nr 4 (obecnie basen Ustronie)
- 11 listopada** uroczyste obchody 90. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości

2009

- 26 lutego** „Wiadomości Lubińskie” obchodzą jubileusz setnego wydania
- 14 marca** mecz otwarcia na nowym stadionie DIALOG – ARENA „Zagłębie” wygrywa 3:0 z Górnikiem Łęczna
- marzec** Lubin zajmuje III miejsce w województwie we współzawodnictwie sportowym dzieci i młodzieży za rok 2008
- 9 maj** otwarcie Galerii handlowej „Cuprum Arena”
- 26 października** odbywa się referendum w sprawie odwołania prezydenta Lubina, które z powodu bardzo niskiej frekwencji okazuje się nieważne
- grudzień** Nagrodę Miasta Lubina otrzymuje zasłużony działacz podziemia solidarnościowego w Zagłębiu Miedziowym – Edward Wóltański
- za sezon 2008/2009 lubińskie szczypiornistki zdobywają pierwszy Puchar Polski, a juniorzy starsi w piłce nożnej pierwsze mistrzostwo Polski

2010

- lut**   otwarcie Filii nr 5 Biblioteki Publicznej - Multimedialnej Biblioteki „CZYTNIK” przy ul. Norwida
- 2 marca**   prezydent Robert Raczyński podpisuje umowę na budowę obwodnicy południowej
- 15 marca**   25-lecie obchodzi Lubiński Dziecięcy Zespół Taneczny „Gwarkowie” pod kierownictwem Barbary i Radosława Danków
- 19 kwietnia**   mieszkańcy Lubina uczestniczą w uroczystościach żałobnych oraz pogrzebie prezydenckiej pary za pośrednictwem ogromnego ekranu na Wzgórzu Zamkowym
- kwiecień**   pięć rodzin z naszego regionu, spadkobiercy pomordowanych przez NKWD oficerów zasadziło na Wzgórzu Zamkowym dęby upamiętniające ich tragedię
- 28 kwietnia**   Honorowym Obywatelem Miasta Lubina zostaje wicemarszałek sejmu Jerzy Szmajdziński
- czerwiec**   Górniczy Chór Męski z Lubina obchodzi 30-lecie swojej działalności
- 9 czerwca**   Piknik Rycerski na Wzgórzu Zamkowym na 600-lecie Bitwy pod Grunwaldem
- 10 czerwca**   wernisaż i spotkanie w Galerii Jadwiga z malarką, Izą Bartosińską, która obchodzi tego dnia 30-lecie pracy artystycznej
- 21 czerwca**   40. urodziny obchodzi Klub Honorowych Dawców Krwi „Serce Górnika” przy Zakładach Górniczych Lubin
- 16 września**   do Centrum Kultury „Muza” zjeżdżają samorządowcy z całego regionu na konferencję: „XX lat Samorządu Terytorialnego w Polsce”

2011

decyzją internautów – Lubin najpiękniej przystrojonym miastem Dolnego Śląska

- marzec** na głównym deptaku Lubina stanęła 4,5-metrowa miedziana brama, której zadaniem jest przypomnienie mieszkańcom historii miasta
- marzec** Ośrodek Sportu i Rekreacji postawiony zostaje w stan likwidacji, a jego majątek przejmuje Regionalne Centrum Sportowe (RCS)
- maj** KGHM Polska Miedź S.A. obchodzi 50-lecie. Z tej okazji odbywa się jubileuszowa sesja pod hasłem: „Polska Miedź cenniejsza niż złoto”
- maj** piłkarki ręczne KGHM Metraco Zagłębie Lubin odnoszą swój największy sukces – zdobywają Mistrzostwo Polski oraz Puchar Polski w jednym sezonie
- wrzesień** wszystkie placówki oświatowe zaczynają podlegać miastu
- październik** zapada decyzja o włączeniu z dniem 1 stycznia Miejskiego Impresariatu Kultury w struktury Ośrodka Kultury „Wzgórze Zamkowe”
- grudzień** otwarta zostaje Obwodnica Południowa
- KGHM Polska Miedź S.A. dzięki wysokiemu poziomowi produkcji srebra (1260 ton) znajduje się na pierwszym miejscu w zestawieniu World Silver Survey w 2011 roku

2012

- 2 stycznia** rozpoczyna działalność Szkolne Schronisko Młodzieżowe
- marzec** długo oczekiwane oficjalne otwarcie Warsztatów Terapii Zajęciowej „Promyk” dla niepełnosprawnych, którzy ukończyli 18. rok życia
- kwiecień** z zarządu województwa Lubin otrzymał dotację na modernizację i rewitalizację parku Wrocławskiego
- 2 sierpnia** rozpoczyna się rozbiórka lubińskiego dworca PKP. Na jego miejscu ma powstać nowoczesne centrum przesiadkowe
- 30 sierpnia – 2 września** odbywa się międzynarodowy turniej Polish Open 2012, podczas którego w szranki staje 140 zawodników i zawodniczek z 20 krajów
- 31 sierpnia** z okazji 30-lecia Zbrodni Lubińskiej w mieście odbywają się uroczyste obchody
- 2 września** mieszkańcy miasta mogą obejrzeć inscenizację wydarzeń z 31 sierpnia '82

2013

- czerwiec** lubinianie mogą już korzystać z ok. 3 km przyrodniczej ścieżki „Dolina Zimnicy”
- 12 września** pod patronatem prezydenta Roberta Raczyńskiego odbywa się konferencja popularnonaukowa „Okupacja sowiecka 1945-1993”, która jest częścią lubińskich obchodów związanych z 20. rocznicą opuszczenia Polski przez wojska sowieckie
- 23 września** KGHM uzyskuje prawo do wydobywania rudy miedzi przez kolejne 50 lat
- 11 października** w Galerii Zamkowej ma miejsce otwarcie wystawy z grafikami jednego z najwybitniejszych artystów XX w. – Pabla Picassa
- 11 grudnia** żłobek nr 3 zwycięża w ogólnopolskim konkursie zorganizowanym przez Fundację Nutrica, na stworzenie planu działania edukacyjnego, promującego zdrowe nawyki żywieniowe wśród dzieci

2014

styczeń	otwarcie drugiej Multimedialnej Biblioteki „ŁĄCZNIK” przy ul. Odrodzenia
luty	Natalia Czerwona zostaje srebrną medalistką w wyścigu drużynowym podczas XXII Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w Soczi
1 czerwca	po zakończonej rewitalizacji park Wrocławski oraz Centrum Edukacji Przyrodniczej w Lubinie zapraszają pierwszych gości
27 sierpnia	w ramach kwalifikacji do EuroBasketu 2015 odbywa się mecz otwarcia Polska-Austria w nowej hali widowiskowo-sportowej Regionalnego Centrum Sportowego
6 października	drużyna Cuprum Lubin rozpoczyna meczem z Resovią Rzeszów (1:3) swój pierwszy sezon w Plus Lidze
październik – grudzień	hala RCS gości koszykarzy Turowa Zgorzelec podczas fazy grupowej, mieszkańcy Lubina mają okazję zobaczyć w akcji drużynę FC Barcelona, Bayern Monachium, Panathinaikos Ateny, Fenerbahce Stambuł Armani Mediolan
1 listopada	w Lubinie zostaje wprowadzona bezpłatna komunikacja miejska
19 listopada	Robert Raczyński otrzymuje 70-procentowe poparcie i tym samym wygrywa wybory na Prezydenta Miasta
30 listopada	w Galerii Zamkowej można oglądać wystawę Rembrandt van Rijn – „Grafika”

2015

- 26 marca – 4 kwietnia** Lubin staje się Europejską Stolicą Badmintonu – odbywają się tu Mistrzostwa Europy Juniorów z udziałem przedstawicieli z 37 krajów (European Junior Championship)
- 16 kwietnia** zburzona zostaje ostatnia część starej siedziby Zagłębia Lubin
- kwiecień** internet w całym mieście, zakończono prace położenia 29 km światłowodów, instalacji 30 hotospotów (urządzeń z radiowym dostępem do internetu) oraz 10 infokiosków
- 1 maja** działalność rozpoczyna Centrum Innowacji Audiowizualnych (CIA)
- 10 maja** w hali RCS ma miejsce wieczór wyborczy kandydata na Prezydenta RP – Pawła Kukiza
- 13 maja** Zespół Szkół nr 3 wraz z Ośrodkiem Kultury „Wzgórze zamkowe” zorganizował konferencję naukową poświęconą 70. rocznicy zakończenia II wojny światowej
- 16–17 maja** finał Pucharu Polski kobiet w piłce ręcznej Final Four 2015
- 29 maja** w Centrum Kultury „Muza” odbywa się konferencja „25 lat samorządu w Polsce”
- 2 czerwca** Regionalne Centrum Sportowe w Lubinie ogłasza przetarg na budowę kompleksu sportowo-rekreacyjnego, które ma powstać w sąsiedztwie nowej hali
- 1–2 sierpnia** odbywają się mistrzostwa świata w grę komputerową Sensible World of Soccer
- 15 października** lubiński stowarzyszenie „Dać Nadzieję” otwiera nową siedzibę warsztatów terapii zajęciowej
- 14 listopada** lubiński oddział PTTK obchodzi 50-lecie swojej działalności. Na Baszcie Głogowskiej odsłonięto okolicznościową tablicę
- 9 grudnia** Uczelnia Zawodowa Zagłębia Miedziowego w Lubinie oraz Dolnośląska Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Techniki w Polkowicach połączyły się i od 1 stycznia 2016 roku funkcjonują jako Uczelnia Jana Wyżykowskiego
- 20 grudnia** umiera Andrzej Górzyński, przewodniczący Rady Miejskiej w Lubinie

2016

- 28 stycznia** po 32 latach nieprzerwanego pełnienia funkcji komendanta Państwowej Straży Pożarnej, na emeryturę przechodzi Henryk Duszeńko
- 29 stycznia** Rada Miejska zmienia nazwę ulicy Bolesławieckiej na Rotmistrza Witolda Pileckiego
- 1 marca** Bogusława Potocka-Zdrzałik zostaje nową przewodniczącą Rady Miejskiej w Lubinie
- 1 marca** likwidacja Straży Miejskiej w Lubinie
- 15 marca** po raz pierwszy odbywa się Noc Sów, ogólnopolska akcja organizowana przez Stowarzyszenie Ptaki Polskie w parku Wrocławskim
- 31 maja** Uchwałą Rady Miejskiej powołane zostaje Muzeum Historyczne w Lubinie
- 1–2 czerwca** odbywa się Dolnośląski Konwent Samorządowców „Samorząd XXI wieku”
- 23 czerwca** otwarcie kompleksu basenów rekreacyjnych i sportowych przy hali Regionalnego Centrum Sportowego w Lubinie
- 11 lipca** po remoncie zostaje oddany do użytku Oddział Intensywnego Nadzoru Kardiologicznego MCZ
- 13 września** umiera Krzysztof Raczkowiak, lokalny fotoreporter, autor wielu zdjęć dokumentujących m.in. wydarzenia z sierpnia 1982 roku
- 22 czerwca** Rada Ministrów przyjmuje rozporządzenie w sprawie wykazu podmiotów podlegających szczególnej ochronie państwa polskiego, na krótkiej liście znajduje się KGHM „Polska Miedź” S. A.

2017

- 22 stycznia** w hali Regionalnego Centrum Sportowego odbywa się XV Zimowa Wystawa Psów Rasowych z 13 krajów Europy
- 14 lutego** Rada Miejska uchwała nową sieć szkół w Lubinie, w związku z reformą oświatową
- 23 marca** obchody 60-lecia odkrycia złóż miedzi
- 8 czerwca** nowy szpitalny oddział ratunkowy (SOR) przy ul. Bema, który jest częścią Regionalnego Centrum Zdrowia rozpoczyna swoje funkcjonowanie
- 5 lipca** Fundacja Brata Alberta obchodzi 25-lecie swojej działalności w Lubinie
- 4 sierpnia** oddany do użytku zostaje pierwszy odcinek nowej drogi ekspresowej S3 z Lubina w kierunku do Legnicy, z Chróstnika do Kochlic
- 31 sierpnia** odbywają się uroczyste 35. obchody rocznicy Zbrodni Lubińskiej, w których udział biorą: Prezydent RP Andrzej Duda i premier Beata Szydło
- 26 października** rozpoczyna się budowa systemu monitoringu miejskiego, docelowo z 200 kamerami
- 19 grudnia** odbywa się pierwsza sesja Rady Miejskiej w wyremontowanym budynku ratusza, podczas której powołana zostaje Rada Muzeum Historycznego w składzie: Jan Ołdakowski (dyrektor Muzeum Powstania Warszawskiego), prof. Czesław Osękowski (Uniwersytet Zielonogórski), Bogusława Potocka (przewodnicząca Rady Miejskiej w Lubinie), mgr Mirosław Przygoda (nauczyciel historii w I Liceum Ogólnokształcącym) i Krzysztof Szwagrzyk (wiceprezes Instytutu Pamięci Narodowej)

2018

11 stycznia	konwent prezydentów, wójtów i burmistrzów Zagłębia Miedziowego poświęcony reaktywacji szlaków kolejowych
31 stycznia	zakończenie rewitalizacji i aranżacji rynku
26 lutego	Regionalne Centrum Sportowe rozpoczyna rozbudowę basenu miejskiego o wodny plac zabaw dla dzieci
20 marca	rozpoczyna się jedna z największych inwestycji drogowych w Lubinie, czyli ul. Ścinawskiej, Niepodległości, Kaczyńskiego, poprzez skrzyżowanie ul. Hutniczej z ul. Granitową aż do centrum logistycznego Jeronimo Martins
29 marca	odstąpienie i poświęcenia pomnika Archanioła Michała na rynku
11 kwietnia	otwarcie nowej siedziby Urzędu Gminy Lubin przy ul. Księcia Ludwika I
17 maja	uroczyste otwarcie Muzeum Historycznego w Lubinie oraz I Noc Muzeów
25 czerwca	oddanie do użytku nowego 24-kilometrowego odcinka drogi S3 od węzła Lubin Południe do węzła Legnica Południe
27 sierpnia	oddanie kolejnego odcinka drogi S3 od węzła Lubin Północ do węzła Lubin Południe
31 sierpnia	w CK „Muza” odbywa się premierowy pokaz filmu „Rykoszety” o Zbrodni Lubińskiej
15 września	I Zlot Samochodów Zabytkowych na lubińskim rynku
8 października	50-lecie Zakładów Górniczych „Lubin”
11 października	I Liceum Ogólnokształcące obchodzi jubileusz 70-lecia istnienia szkoły
17 października	otwarcie najnowocześniejszej w Polsce strzelnicy sportowej w Regionalnym Centrum Sportowym
21 października	Rober Raczyński wygrywa wybory na prezydenta w pierwszej turze

2019

- 4 lutego** uruchomienie bezpłatnego połączenia autobusowego między Lubinem a Chocianowem
- 14 lutego** w Parku Leśnym pojawiają się trzy zabytkowe wagony stanowiące początek stałej ekspozycji Muzeum Historycznego „Wielka Wojna”
- 1 kwietnia** połączenie Muzeum Historycznego i Ośrodka Kultury „Wzgórze Zamkowe” w jedną instytucję kultury – Muzeum Historyczne w Lubinie
- 2 maja** lubiński zespół „Świnka Halinka” obchodzi 25-lecie
- 21 maja** uchwała Rady Miejskiej w sprawie utworzenie Narodowej Orkiestry Dętej w Lubinie
- maj** miasto otrzymuje 3,2 mln zł z Funduszu Dróg Samorządowych na pierwszy etap przebudowy ul. Jana Pawła II
- 14 maja** pierwszy dzień uroczystych obchodów 50-lecia Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych
- 7 czerwca** miejscem udzielania ślubów staje się ratusz
- 9 czerwca** po piętnastu latach przywrócone zostaje pasażerskie połączenie kolejowe
- 21 czerwca** zaczynają jeździć bezpłatne autobusy z Lubina do Polkowic
- 30 czerwca** jubileusz 50-lecia Centrum Kultury „Muza”
- 23 sierpnia** uroczyste otwarcie parku linowego znajdującego się na terenie Parku Leśnego
- 26 sierpnia** umiera Stanisław Śnieg, lider podziemnej Solidarności w Lubinie, autor książki „Alarm dla miasta Lubina”
- 2 września** otwarcie Niepublicznej Szkoły Podstawowej dla dzieci z autyzmem „Dar Losu”
- 6 września** 45-lecie Zakładów Górniczych Rudna
- 8 października** otwarcie przez Prezydenta RP zmodernizowanego szybu L-VI w Rynarcicach

OBCHODY 25. ROCZNICY ZBRODNI LUBIŃSKIEJ

Uroczystości miały wymiar międzynarodowy. Stały się okazją do wyrażenia solidarności z ludźmi, którzy współcześnie w innych krajach walczą o wolność. Jednym z tych krajów jest Kuba. 31 sierpnia 2007 roku w Lubinie amerykańscy kongresmeni pochodzenia kubańskiego, kubańscy dysydenci podpisali „Porozumienie na Rzecz Demokracji na Kubie”.

HISTORIA ZBRODNI LUBIŃSKIEJ

Był ostatni dzień wakacji, 31 sierpnia 1982 roku, gdy po godzinie 15.00 na ulicach Lubina zaczęli gromadzić się mieszkańcy, by pokojowo zaprotestować przeciwko władzy, domagać się wolności i wypuszczenia z więzień internowanych. Podobnie było w wielu miastach Polski. W całym kraju ludzie w ten sposób wspominali podpisane dwa lata wcześniej Porozumienia Sierpniowe. Jednak tylko w Lubinie tamten dzień przyniósł śmierć... Od kul milicjantów i zomowców zginęły trzy osoby, a kilkadziesiąt zostało rannych.

UROCZYSTE OBCHODY/ DUMNI Z RODZICÓW

Co roku, 31 sierpnia Lubin wspomina poległych za wolność. W 2007 roku – ćwierć wieku po Zbrodni Lubieńskiej – w mieście odbyły się wyjątkowe uroczystości. Wzięli w nich udział: Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Lech Kaczyński, polscy parlamentarzyści i amerykańscy kongresmeni, dostojnicy kościelni, związkowcy, samorządowcy, rodziny i bliscy pomordowanych oraz mieszkańcy miasta. Zebrani pod Pomnikiem Pamięci Ofiar Lubina '82, oddali hołd wszystkim ofiarom stanu wojennego.

Prezydent Lech Kaczyński w swoim przemówieniu dziękował mieszkańcom Lubina za ich odwagę. Mówił, że była niezbędna. – Gdyby nie było tak, że w 60-tysięcznym Lubinie co czwarty człowiek wyszedł na ulicę – a liczę z dziećmi i osobami starszymi – gdyby władza komunistyczna nie napotkała na silny, w różnych postaciach, ale zdecydowany opór, kto wie, czy dzisiaj moglibyśmy spotkać się tutaj, na tym placu. Kto wie, czy w nieco zmodernizowanej postaci komunizm by nie trwał.

Za tę odwagę Lech Kaczyński wręczył rodzinom poległych oraz kilkudziesięciu osobom, które walczyły o wolność, odznaczenia państwowe. Natomiast Sejmik Województwa Dolnośląskiego na wniosek „Solidarności” Zagłębia Miedziowego przyznał zamordowanym Michałowi Adamowiczowi, Mieczysławowi Poźniakowi i Andrzejowi Trajkowskiemu odznaczenia Honorowego Obywatela Dolnego Śląska.

Obchody rozpoczęły się 30 sierpnia konferencją naukową „Lubin i Zbrodnia Lubieńska 82”, zorganizowaną w Centrum Kultury „Muza”, której gościem był Prezes Rady Ministrów Jarosław Kaczyński. Tuż po jej zakończeniu odbyła się prezentacja pierwszej części wydawnictwa źródłowego „Zbrodnia Lubieńska 1982. Dokumenty” pod red. Pawła Piotrowskiego i Marka Zawadki. Jeszcze tego samego dnia o godz. 20.00 rozpoczął się Festiwal „Muzyka z Oblężonego Miasta”, czyli muzyczna odsłona rocznicowych uroczystości. Tego wieczoru na lubińskich błoniach pod hasłem „Dumni z Rodziców” na scenie zaprezentowało się jedenaście lubińskich zespołów: Rivendell, któremu towarzyszyły dzieci ze Społecznego Ogniska Muzycznego, Izmael, Rewizja, Fix Up, Mek-tub, Świnka Halinka, No Mercy, THR, Naaman, Liverpool, Ultra. Każda grupa wykonała kilka piosenek ze swojego repertuaru oraz przygotowała autorskie aranżacje utworów muzycznych z lat 80., nawiązujących do tego, co wydarzyło się 25 lat wcześniej.

31 sierpnia, po mszy odprawionej w kościele pw. św. Maksymiliana Marii Kolbego, Apelu Poległych pod Pomnikiem Pamięci Ofiar Lubina '82 oraz wręczeniu odznaczeń przez Prezydenta Lecha Kaczyńskiego zabrzmiał drugi z festiwalowych koncertów. Na widowisko pt. „To popołudnie. Ten wieczór” złożyły się trzy części. „Świecie nasz” – piosenki Marka Grechuty zagrane przez zespół Anawa. „Kaczmarek” – piosenki Jacka Kaczmarskiego wykonane przez Strachy na Lachy oraz koncert grupy „Dżem”. Nieprzypadkowy koncert, bowiem tamtego tragicznego dnia miał zagrać koncert w Lubinie. Jednak zespół nie zdołał wjechać do miasta.

ZAKAZANE PIOSENKI/MUZYKA Z OBLĘŻONEGO MIASTA

1 września miał miejsce na lotnisku Aeroklubu Zagłębia Miejskiego kolejny, trzeci koncert. Na scenie pojawiły się topowe zespoły lat 80. Były to: Proletariat, Made in Poland, Bank, Izrael, Brak, Budka Suflera (z Krzysztofem Cugowskim i Felicjanem Andrzejczakiem), TSA, T. Love oraz Krzak.

Ostatni dzień festiwalu, czyli niedziela 2 września 2007 roku, upłynął pod hasłem „Do wolności”, podczas którego wystąpiły takie zespoły jak: NRM (Białoruś), The Ukrainians (Wielka Brytania), The Plastic People of the Universe (Czechy) oraz Misty in Roots. W ramach projektu „Zakazane piosenki” przygotowanego przez Krzysztofa „Grabaża” Grabowskiego wykonano 16 utworów z lat 80. przez Muńka Staszczuka, Renatę Przymek, Tomasza Budzyńskiego oraz wokalistów zespołów Akurat, Lao Che i Indios Bravos.

Gwiazdą wieczoru był irlandzki wokalista Bob Geldof, lider legendarnego The Boomtown Rats, autor słynnego „I Don't Like Mondays”. Na zakończenie festiwalu na scenie pojawił się Lech Janerka.

muzyka z oblężonego miasta

30 VIII / godz. 20.30 / błonia / Lubin / wstęp wolny
DUMNI Z RODZICÓW
 RIVENDELL, IZMAEL, REWIZJA, FIX UP, MEKTUB, ŚWINKA HALINKA, NO MERCY, TRH, NAAMAN

31 VIII / godz. 19.00 / błonia / Lubin / wstęp wolny
TO POPOŁUDNIE, TEN WIECZÓR
 ANAWA (piosenki M. Grechuty), DŻEM, STRACHY NA LACHY (piosenki J. Kaczmarek)

1 IX / godz. 15.00 / lotnisko / Lubin / wstęp wolny
WENIUK CZASU
 PROLETARYAT, MADE IN POLAND, BANK, BRAK, IZRAEL, BUDKA SUFLERA, TSA, KRZAK, T.LOVE

2 IX / godz. 15.00 / lotnisko / Lubin / wstęp wolny
DO WOLNOŚCI
 N.R.M., The Plastic People of the Universe, The Ukrainians, Wiktor Szalkiewicz, Misty in Roots, „Zakazane Piosenki”, Bob Geldof, Lech Janerka

www.lubin.pl www.ckmuza.pl www.kghm.pl www.31sierpnia.pl

WYSTAWY TOWARZYSZĄCE

W Galerii Zamkowej Ośrodka Kultury „Wzgórze Zamkowe” można było oglądać fotografie Krzysztofa Raczkowiaka pt. „Lubin 31 VIII 1982”.

„Solidarność Walcząca” przy Centrum Kultury „Muza” i „Ofiary stanu wojennego” przy al. Niepodległości to wystawy przygotowane przez Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięi Narodowej.

Ekspozycja Centrum Kultury „Muza” pt. „Zbrodnia Lubińska 1982” znajdowała się przy Pomniku Pamięci Ofiar Lubina '82.

OBCHODY 35. ROCZNICY ZBRODNI LUBIŃSKIEJ

W 35. rocznicę Zbrodni Lubińskiej, 31 sierpnia 2017 roku w Lubinie odbyły się oficjalne obchody, w których na zaproszenie Prezydenta Miasta Lubina Roberta Raczyńskiego wzięły udział najważniejsze osoby w państwie.

Uroczystości rozpoczęły się mszą św. w kościele pw. Matki Boskiej Częstochowskiej przy ul. Hugona Kołłątaja. Uczestniczyli w niej Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda, premier Beata Szydło, szef Ministerstwa Obrony Narodowej Antoni Macierewicz, Wojewoda Dolnośląski Paweł Hreniak oraz przewodniczący Solidarności Piotr Duda. Wcześniej premier Szydło złożyła kwiaty oraz zapaliła znicze na grobach ofiar Lubina '82. Po zakończeniu mszy św., której przewodniczył ks. bp Zbigniew Kiernikowski, uczestnicy przeszli ulicami miasta w pochodzie w kierunku Wzgórza Zamkowego. Po drodze złożyli kwiaty pod pomnikami przy ul. Mikołaja Kopernika oraz w alei Kasztanowej. Główne uroczystości rozpoczęły się przy pomniku Pamięci Ofiar Lubina '82, w których poza mieszkańcami Lubina udział wzięły także rodziny zamordowanych oraz przedstawiciele władz państwowych i samorządowych. Tam też wręczone zostały odznaczenia, a swoje przemówienie wygłosił Prezydent RP Andrzej Duda. Powiedział w nim m.in., że tamtego dnia – 35 lat temu – Lubin krwią podpisał porozumienia sierpniowe i przez krew zrobił wielki krok ku wolnej Polsce, w której wszyscy dzisiaj żyjemy.

Po oficjalnych wydarzeniach na terenie hali widowiskowo-sportowej Regionalnego Centrum Sportowego odbył się festyn rodzinny, na którym m.in. wystąpili lokalni artyści oraz zespół Arka Noego. Wieczorem, w hali RCS, podczas Wielkiego Koncertu Wolności można było wysłuchać piosenek w wykonaniu Krzysztofa i Piotra Cugowskich, Kasi Kowalskiej, Anny Karwan oraz Orkiestry Dziubek Band pod batutą Mariusza Dziubka.

35. obchody rocznicy Zbrodni Lubińskiej zakończyły się zapierającym dech w piersiach widowiskiem muzyczno-laserowym.

PARKI LUBINA

A photograph of two red squirrels climbing a tree trunk. One squirrel is on the left, facing downwards, and the other is on the right, facing upwards. The tree trunk is thick and has rough, brown bark. The background is a blurred forest.

01 PARK WROCŁAWSKI/CENTRUM EDUKACJI PRZYRODNICZEJ

02 SKWER WYŻYKOWSKIEGO I LUBIŃSKIE BŁONIA

03 PARK IM. JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

04 PARK IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA

05 PARK SŁOWIAŃSKI

06 PARK ALIANTÓW

07 SKWER IM. TADEUSZA ZASTAWNIKA

08 PARK SOLIDARNOŚCI

09 PARK JESIONOWY

10 PARK IM. JANA PAWŁA II

11 ŚCIEŻKA PRZYRODNICZA DOLINA ZIMNICY

12 PARK LEŚNY/PARL LINOWY

01

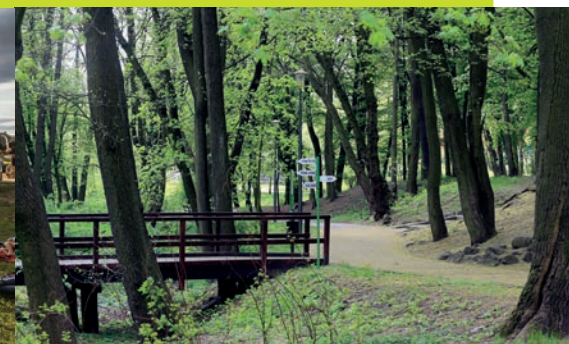
PARK WROCŁAWSKI/ CENTRUM EDUKACJI PRZYRODNICZEJ

Park Wrocławski jest największym i najcenniejszym założeniem parkowym w Lubinie. Przyroda tego parku wyróżnia się na tle całego miasta. Rośnie tutaj aż 16 pomników przyrody. Oprócz starodrzewia, duży obszar zajmuje naturalny las łęgowy, który sprzyja bytowaniu dziko żyjących gatunków ssaków oraz ptaków. Jest to wspaniałe miejsce do obserwacji przyrody.

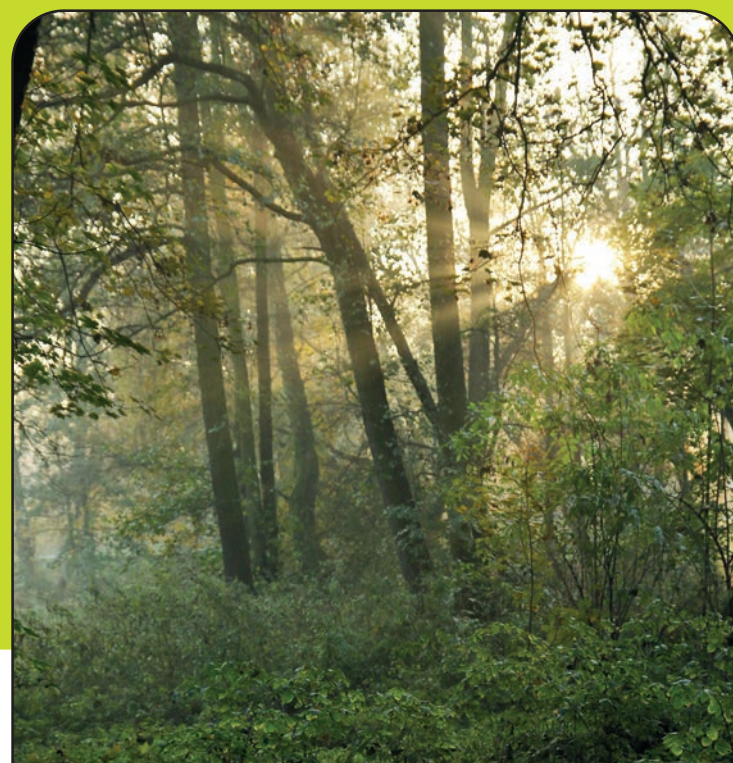

Główną misją lubińskiego zoo jest ochrona gatunkowa zwierząt zagrożonych wyginięciem, ale nie tylko. Na 14-hektarowym terenie zamieszkuje ponad 60 gatunków ptaków, wśród kluczowych gatunków są m.in.: bażanty, bociany, bieliki, orły, sowy, żurawie, gęsi, kaczki, kury oraz zwierzęta udomowione, takie jak: osły, kuce, kozy, owce, świnie, króliki. Łącznie daje to ponad 80 gatunków zwierząt.

W 2014 roku na terenach zrewitalizowanego w latach 2013-2014 parku Wrocławskiego powstał ogród zoologiczny, którego jednostką zarządzającą jest Centrum Edukacji Przyrodniczej w Lubinie.

Na co dzień jednostka oferuje zajęcia dydaktyczne o tematyce przyrodniczej, przeznaczone dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym. Ponadto w ciągu roku Centrum organizuje cykliczne imprezy, warsztaty oraz wycieczki plenerowe przybliżające życie świata zwierząt i przyrody w najbliższej okolicy.

Oprócz funkcji ochronnej oraz dydaktycznej, park oferuje również tereny przeznaczone do rekreacji. Do dyspozycji odwiedzających udostępnione są dwa place zabaw, altany rekreacyjne, a także boisko do siatkówki plażowej. Kluczowym urozmaiceniem całego terenu jest szlak dinozaurów z pełnowymiarowymi figurami prehistorycznych stworzeń, takimi jak: triceratops, brachiozaur, czy też tyranozaur, a także figury epoki lodowcowej: mamut włośchaty, jeleń olbrzymi oraz tygrys szabłozębny.

Lubińskie zoo otwarte jest codziennie, a wstęp do niego jest bezpłatny.

02

SKWER WYŻYKOWSKIEGO ORAZ LUBIŃSKIE BŁONIA

SKWER WYŻYKOWSKIEGO

Rośnie tu lipa szerokolistna o dobrze rozwiniętej, symetrycznie ukształtowanej koronie, która jest pomnikiem przyrody.

Skwer im. Jana Wyżykowskiego położony jest w centrum między al. Niepodległości, ul. Mieszka I, rzeką Zimnicą, Wzgórzem Zamkowym z Kaplicą Zamkową, błoniami i ul. Ignacego Paderewskiego (sąsiaduje z parkiem Wrocławskim). Skwer (pow. 1,87 ha), przylega od południowego zachodu do rzeki Zimnicy. W centralnej części skweru usytuowany jest plac zabaw dla najmłodszych, a cały teren urozmaicony jest ciekawymi kompozycjami roślinnymi oraz miejscami, w których znaleźć można ciszę i odpoczynek. Obok placu znajduje się pomnik Jana Wyżykowskiego – odkrywcy miedzi. Sąsiadujące ze skwerem lubińskie błonia to miejsce spotkań mieszkańców miasta, bowiem odbywa się tam wiele wydarzeń plenerowych o różnym charakterze. Wygodne usytuowanie błoni sprawia, że w organizowanych tam imprezach uczestniczy zazwyczaj wielu mieszkańców, a także osoby przyjezdne. Przez skwer przebiega ścieżka rowerowa.

03/04

PARK

IM. MARSZAŁKA
JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

PARK IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA

Parki utworzone zostały na terenie dawnego podwala miejskiego. Znajduje się w nich wiele pomników przyrody.

Park im. Marszałka Józefa Piłsudskiego obejmuje tereny w centrum między al. Niepodległości, ul. Armii Krajowej, murami miejskimi i ul. Mieszka I. Park im. Mikołaja Kopernika położony jest także w centrum. Jego granice stanowią ul. Mikołaja Kopernika, ul. Hugona Kołłątaja oraz mury miejskie. Park im. M. Kopernika usytuowany jest po południowo-zachodniej stronie rynku, a park im. Marszałka J. Piłsudskiego po północno-wschodniej. Park im. M. Kopernika sąsiaduje bezpośrednio z I Liceum Ogólnokształcącym im. M. Kopernika, którego siedziba mieści się w zabytkowym budynku. W parku im. J. Piłsudskiego znajduje się pomnik z popiersiem Józefa Piłsudskiego, przy którym odbywają się ważne uroczystości państwowe. Przez park przebiega ścieżka rowerowa. W obydwu parkach znajdują się place zabaw dla dzieci oraz fontanny.

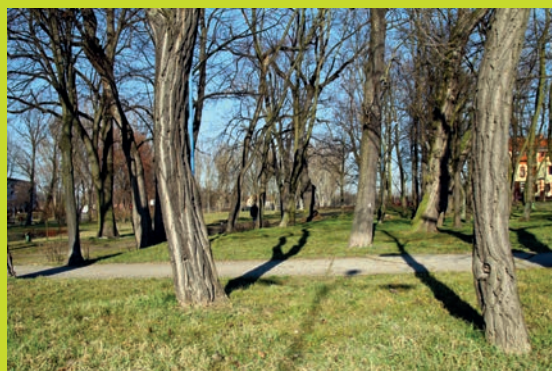
Parki są bogate w zieleni, zarówno w stare zadrzewienia, jak i regularnie odświeżane kompozycje kwiatowe.

05

PARK SŁOWIAŃSKI

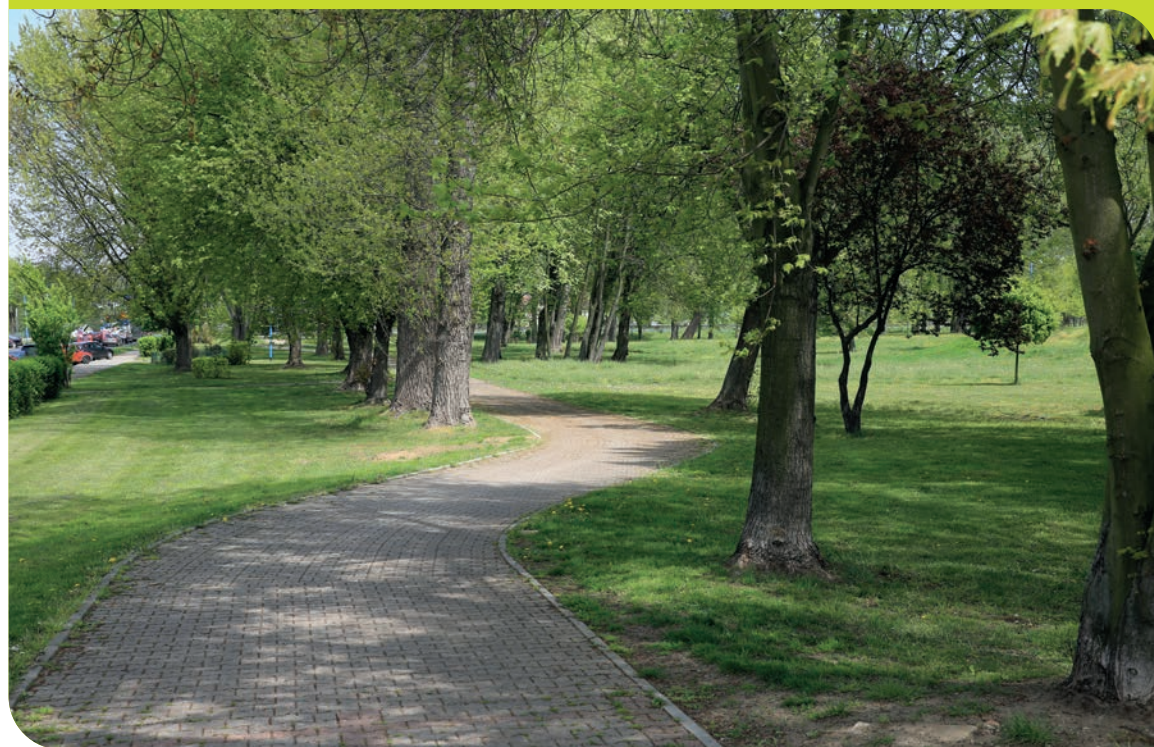
Składa się w części z zieleni miejskiej, jednak większość powierzchni jest zadrzewiona, obejmuje tereny obok os. Zwycięstwa, ograniczone ul. Rzemieśniczą, ul. Słowiańską i ul. Ignacego Paderewskiego. Park Słowiański jest założeniem parkowym o powierzchni ok. 4,4 ha. Występuje w nim wiele interesujących drzew, wśród których jest pięć pomników przyrody: trzy platany klonolistne, lipa szerokolistna oraz okazała sosna wejmutka. Jeden z platanów klonolistnych należy do najbardziej okazałych przedstawicieli tego gatunku w Lubinie. Brzegiem parku (ul. I. Paderewskiego) prowadzi ścieżka rowerowa.

06

PARK ALIANTÓW

Park Aliantów położony jest między centrum a os. Polnym, między al. Niepodległości, ul. Bolesławiecką, ul. Parkową i liniami kolejowymi do Polkowic i Gwizdanowa. Posiada niewielką powierzchnię 1,5 ha stanowi regularne założenie rabatowo-alejowe na miejscu dawnego cmentarza. Do najciekawszych obiektów dendroflory parku należy grupa żywotników zachodnich, które zostały objęte ochroną w formie zbiorowego pomnika przyrody.

07

SKWER IM. TADEUSZA ZASTAWNIKA

Granice skweru im. Tadeusza Zastawnika wyznaczają ulice: Lotników, Konstytucji 3 Maja, aleja Kaczyńskiego, a od strony zachodniej tory kolejowe. Zajmuje on powierzchnię ok. 5 ha. Jest miejscem wypoczynku i rekreacji. Na jego terenie znajdują się korty do gry w tenisa, stoły do ping-ponga, skate park, dla najmłodszych place zabaw wraz z piaskownicami, miasteczko rowerowe oraz droga rowerowa. Na terenie skweru znajduje się wzniesienie, które jest ulubionym miejscem zimowych zabaw mieszkańców miasta.

08

PARK SOLIDARNOŚCI

Park Solidarności jest niewielki, zajmuje powierzchnię ok. 1 ha i stanowi zaciszny urokliwy zakątek miasta. Park Solidarności obejmuje tereny ograniczone ul. Marii Skłodowskiej-Curie, linią kolejową do Polkowic i linią kolejową do Gwizdanowa. Na jego terenie znajduje się plac zabaw oraz staw, którego zarybieniem zajmuje się Polski Związek Wędkarski. Jest on szczególną atrakcją dla amatorów wędkowania. Staw zamieszkują także kaczki krzyżówki, które stanowią wyjątkową atrakcję, zwłaszcza dla najmłodszych dzieci.

09

PARK JESIONOWY

Z parkiem bezpośrednio sąsiaduje ogrodzone boisko, na którym w bezpiecznych warunkach uprawiać można różne sporty. Park Jesionowy obejmuje tereny na os. Polnym. Jego granice stanowią al. Niepodległości, ul. Hutnicza i ul. Jodłowa. Przebiega przez niego ścieżka rowerowa. Park zajmuje pagórkowatą powierzchnię ponad 5 ha i jest założeniem stosunkowo nowym, w związku z tym liczne zadrzewienia z przewagą jesionów są młode, drzewa nie są wysokie, ale w słoneczne dni ich cień daje spacerującym wytchnienie i relaks. Oprócz drzew w parku Jesionowym znajduje się także wiele nasadzeń o charakterze ozdobnym jak np. krzewy tamaryszku.

10

PARK IM. JANA PAWŁA II

Na jego terenie znajduje się kilka placów zabaw oraz urozmaicona, młoda roślinność. Park im. Jana Pawła II położony na os. Ustronie IV, między ul. Jana Pawła II i ul. Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej. Przebiega obok niego droga rowerowa. Park ten jest jednym z najmniejszych założeń parkowych w Lubinie, jednak jego usytuowanie sprawia, że jest często odwiedzany przez okolicznych mieszkańców oraz rowerzystów, którzy znajdują tu odpoczynek na trasie rowerowej z os. Ustronie do Obory. Park sąsiaduje z łąką, dzięki czemu stanowi alternatywę dla mieszkańców osiedla poszukujących otwartych przestrzeni i obcowania z naturą.

11

ŚCIEŻKA PRZYRODNICZA DOLINA ZIMNICY

Ścieżka prowadzi wzdłuż Doliny Zimnicy, gdzie występują zróżnicowane ekosystemy leśne i porolne. Ścieżka przyrodnicza jest miejscem szczególnie ulubionym przez rowerzystów i spacerowiczów.

Gmina miejska Lubin zrealizowała projekt pn.: „Budowa edukacyjnej ścieżki przyrodniczej z elementami ochrony bioróżnorodności w Dolinie Zimnicy na terenie miasta Lubin – Etap I”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013, którego celem jest poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców miasta Lubina. Budowa ścieżki przyrodniczej objęła w pierwszym etapie inwestycji obszar zespołu krajobrazowo – przyrodniczego Doliny Zimnicy.

W etapie II planuje się ją przedłużyć i włączyć położony w pobliżu zbiornik wodny. Koncentracja różnorodnych siedlisk w Dolinie Zimnicy od leśnych po łąkowe, zarówno suche jak i wilgotne, decyduje o obfitości cennych gatunków roślin i zwierząt. Taka konfiguracja w sposób szczególny predestynuje obszar do ochrony, lecz również dodatkowego wykorzystania jego walorów. Wybudowana ścieżka łączy w sobie potencjał edukacyjny z ideą ochrony środowiska cennej przyrodniczo i krajobrazowo doliny rzeki. W tym celu wykonano między innymi infrastrukturę edukacyjną w postaci stanowisk dydaktycznych oraz elementów, służących poprawie warunków siedliskowych gatunków zamieszkujących obszar.

Edukacyjna ścieżka przyrodnicza rozpoczyna się przy skrzyżowaniu ul. Granitowej z ul. Hutniczą. Początkowy odcinek ścieżki prowadzi wzdłuż alei Niepodległości, następnie w kierunku północno-zachodnim, wzdłuż ogródków działkowych. Dalej ścieżka prowadzi krawędzią Doliny Zimnicy, porośniętą drzewami i krzewami. Występują tutaj takie gatunki, jak jesion wyniosły, wierzba krucha, czy dąb szypułkowy. Kilkadziesiąt metrów za ogródkami działkowymi ścieżka dochodzi do zwartego lasu, na obrzeżu którego rośnie okazała topola. Dalej ścieżka skręca łukiem w prawo i prowadzi do lasu olszowego.

Ekosystemy leśne są reprezentowane przez wilgotne lasy liściaste o charakterze łągów i olsów oraz sztucznej monokultury sosnowej. Oprócz ekosystemów leśnych, występują ekosystemy, które wytworzyły się tutaj w wyniku prowadzonej dawniej a obecnie zaniechanej, gospodarki rolnej. Ponieważ ziemia w Dolinie Zimnicy nie jest obecnie uprawiana, ekosystemy te mają charakter odłogów oraz nieużytkowanych łąk i pastwisk, na których zachodzi sukcesja ekologiczna.

To miejsce spacerów, rekreacji i lekcji historii zarówno dla dzieci jak i dorosłych o niepowtarzalnym klimacie.

Usytuowany jest na os. Przylesie, między ul. Kwiatową, ul. Wrzosową i ul. Gajową, zajmując powierzchnię ponad 27 hektarów.

Park Leśny to miejsce szczególne. Na jego terenie znajduje się zabytkowa strzelnica artyleryjska. To historyczny obiekt składający się z zespołu murowanych i ziemnych budowli służących niegdyś wojskowym ćwiczeniom. Historia tego miejsca sięga wczesnych lat trzydziestych XX wieku, kiedy w Lubinie stacjonował niemiecki pułk kawalerii przekształcony w dywizję pancerno-motorową. Do 1945 roku obiekty użytkowane były przez niemieckie jednostki wojskowe, następnie przejęły je wojska radzieckie.

W 2018 roku Muzeum Historyczne w Lubinie podjęło się zadania rewitalizacji parku i stworzenia w nim m. in. muzeum plenerowego. Dzięki staraniom muzeum zarówno ziemne jak i murowane budowle wchodzące w skład kompleksu strzelnicy wpisane zostały do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Tym samym posiadamy w Lubinie jeden z najstarszych i największych zabytków tego typu w Europie.

Warto dodać, że pomiędzy drzewami kryją się nie tylko świetnie zachowane pozostałości po dawnej strzelnicy, ale odremontowane bunkry, wagony i... okopy, które zaadaptowane zostały na przestrzeń wystawienniczą. Muzeum Historyczne ma tu bowiem swoją część plenerową a najważniejszymi jej elementami są ścieżka edukacyjna *Wielka Wojna* i wystawa *Okupacja Sowiecka*.

Park Leśny jest obecnie najchętniej odwiedzanym miejscem w Lubinie. 23 sierpnia 2019 roku otwarto w nim park linowy i już pierwszy weekend pokazał, że na tego typu atrakcję mieszkańcy miasta czekali od dawna. Od dnia otwarcia do końca października 2019 roku konstrukcję z przeszkodami przeszło prawie 50 tysięcy osób. Przychodzą rodziny z małymi i starszymi dziećmi, młodzież, a także seniorzy – najczęściej z wnukami, ale niekiedy też sami.

Na park linowy składają się dwie trasy o łącznej długości 260 metrów. Każda z nich posiada 12 pręseł o różnym stopniu trudności. Wyższa zawieszona jest na wysokości 13 metrów. W każdym pręśle zamontowano inny rodzaj przeszkody. Są to m.in. drabinki, krzesła, tunel, linki. Przejście obu tras to świetna zabawa, ale i niezła gimnastyka. Na najmłodsze dzieci czeka krokodyl, czyli drewniana konstrukcja w kształcie egzotycznego gada. Jego wnętrze, grzbiet, odnóża i ogon są pełne atrakcji takich jak ścianki wspinaczkowe, ślizgawka w formie tarki, punkty obserwacyjne i wiele innych.

Mimo że park w założeniu jest bezobsługowy, o bezpieczeństwo korzystających z obiektu dbają pracownicy Muzeum Historycznego w Lubinie.

Korzystanie z atrakcji parku linowego jest bezpłatne.

CENTRUM KULTURY „MUZA”

MIEJSKI IMPRESARIAT KULTURY

OŚRODEK KULTURY „WZGÓRZE ZAMKOWE”

MUZEUM HISTORYCZNE W LUBINIE

NARODOWA ORKIESTRA DĘTA

KULTURA

CENTRUM KULTURY „MUZA”

To prężnie działający, nowoczesny ośrodek kultury, utrzymujący tradycję powstałego pod koniec lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku Domu Kultury Zagłębia Miedziowego. Zmiana nazwy nastąpiła 14 maja 1995 roku decyzją Rady Miasta. Po czterech latach (1999) do użytku oddano drugą część Centrum Kultury „Muza”, które było wówczas jednym z najnowocześniejszych obiektów w Polsce. W obiekcie znajduje się kino Muza z dwiema salami (duża pomieści 404 widzów, kameralna 150). W dużej sali regularnie prezentowane są sztuki teatralne, kabarety, spektakle baletowe, koncerty. W Centrum Kultury „Muza” można również korzystać z dobrze wyposażonych sal konferencyjnych, warsztatowych, w których prowadzone są zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz restauracji Klub Pod Muzami z dodatkową salą bankietową. Hala „Muzy” stanowią przestrzeń wystawienniczą, w której często prezentowane są prace artystów i okolicznościowe wystawy.

DYREKTORZY I LATA KADENCJI

Alojzy Waclawek 1968-1974
 Tadeusz Łunkiewicz 1974-1977
 Stanisław Miller 1977-1981
 Stanisław Tokarczuk 1982-1984
 Maciej Damasiewicz 1990-1991
 Danuta Dałkowska 1992-1999
 Krzysztof Lech 1999-2000
 Danuta Dałkowska 2000-2003
 Danuta Opach 2003
 Marek Zawadka 2003-2011
 Małgorzata Życzkowska-Czesak od 2011

MIEJSKI IMPRESARIAT KULTURY/ OŚRODEK KULTURY „WZGÓRZE ZAMKOWE”

1 stycznia 2012 roku połączone zostały dwie samorządowe instytucje kultury Ośrodek Kultury „Wzgórze Zamkowe” (działający od 1990 roku) oraz Miejski Impresariat Kultury. Nowa instytucja zachowała nazwę Ośrodek Kultury „Wzgórze Zamkowe”. Od tego momentu zadania stawiane przez gminę miejską Lubin, czyli organizatora placówki rozszerzone zostały o nowe wyzwania jak np. organizacja imprez masowych (Dni Lubina).

DYREKTORZY I LATA KADENCJI

Janina Stępień	1988-2003
Alfred Pilch	2003
Marek Zawadka	2003-2019

OŚRODEK KULTURY „WZGÓRZE ZAMKOWE”

Ośrodek Kultury „Wzgórze Zamkowe” miał swoją siedzibę w wyjątkowym miejscu, w zabytkowych obiektach wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych znajdujących się na Wzgórzu Zamkowym. Posiadał bardzo bogatą ofertę zarówno dla uczestnika o wyrafinowanych potrzebach kulturalnych jak i mniej wymagającego, dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, dla młodzieży oraz odbiorcy dorosłego i seniora. Oprócz wystaw ośrodek organizował kameralne imprezy kulturalne, takie jak koncerty, spotkania autorskie, konferencje naukowe czy wykłady, ale i imprezy o charakterze masowym (np. Dni Lubina, Festiwal Kwiatów i Roślin czy turnieje badmintonowe o zasięgu europejskim). Przez lata Ośrodek Kultury „Wzgórze Zamkowe” wypracował bardzo wysoki poziom, co pozwoliło mu na współpracę z wieloma instytucjami. Były to nie tylko instytucje i stowarzyszenia lokalne ale też ogólnopolskie i międzynarodowe placówki kultury, Instytut Pamięci Narodowej, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Zielonogórski czy Badminton Europe Confederation.

MUZEUM HISTORYCZNE W LUBINIE

Wzgórze Zamkowe i Muzeum Historyczne połączyły siły.

Rok 2019 przyniósł dużą zmianę na kulturalnej mapie Lubina. Po prawie 30 latach zniknął z niej Ośrodek Kultury „Wzgórze Zamkowe”. Ludzie pracujący w tej instytucji przeszli do Muzeum Historycznego w Lubinie, które przejęło nie tylko pracowników, ale też realizowane przez nich zadania. Integracja Wzgórza Zamkowego i Muzeum Historycznego była procesem nieuniknionym i naturalnym. Obie jednostki miały wspólnego dyrektora, Marka Zawadkę, wspólnie też prowadziły większość przedsięwzięć. Wiele z nich już jest z powodzeniem kontynuowanych w ramach muzeum.

Decyzja o połączeniu zapadła jeszcze w 2018 roku, jednak na ten ruch potrzebna była zgoda Ministra Kultury. Gdy minister dał zielone światło, w lutym Rada Miejska podjęła stosowną uchwałę, na mocy której od 1 kwietnia 2019 roku obie placówki zostały połączone pod nazwą Muzeum Historycznego w Lubinie. Obecnie muzeum rezyduje w ratuszu, gdzie znajdują się ekspozycje stałe oraz Galeria Ratuszowa, kamienicy z pomieszczeniami biurowymi mieszczącej się w sąsiedztwie rynku oraz na terenie Parku Leśnego, czyli miejsca z leśną scenerią, do którego muzeum zaprasza by zwiedzić stałą ekspozycję *Wielka Wojna*, wystawę *Okupacja Sowiecka*, plenerowe wystawy czasowe oraz skorzystać z parku linowego.

NARODOWA ORKIESTRA DĘTA

Narodowa Orkiestra Dęta w Lubinie, jedyna dęta filharmonia w Polsce, została powołana do życia uchwałą Rady Miejskiej w maju 2019 roku. Składa się wyłącznie z profesjonalnych muzyków, którymi kieruje dyrygent i zarazem dyrektor Mariusz Dziubek. Narodowa Orkiestra Dęta powstała z inicjatywy prezesa Roberta Raczyńskiego po to, by uświetniać ważne wydarzenia w mieście. Zespół koncertuje także w innych miastach Polski i za granicą. Zarówno dyrygent, jak i wielu spośród występujących z nim muzyków są już dobrze znani lubińskiej publiczności. Zachwycali lubinian m.in. podczas Wielkiego Koncertu Wolności 31 sierpnia 2018 roku czy podczas otwarcia kolei w Lubinie 9 czerwca 2019 roku.

Narodowa Orkiestra Dęta w Lubinie zadebiutowała 11 listopada 2019 roku koncertem z okazji Święta Niepodległości. Kolejnym jej dużym przedsięwzięciem artystycznym był koncert „Najpiękniejsze kolędy” nagrany dla telewizji TVN i wyemitowany w wieczór wigilijny 24 grudnia 2019 roku.

Poza działalnością koncertową, misją Narodowej Orkiestry Dętej jest także krzewienie wśród dzieci, młodzieży i dorosłych pasji do muzyki oraz promocja Lubina w Polsce i za granicą.

DNI LUBINA

PIERWSZE OBCHODY DNI LUBINA ODBYŁY SIĘ
1-8 września 1996 ROKU.

MUZYKA Z OBLĘŻONEGO MIASTA

FESTIWAL UPAMIĘTNIAJĄCY TRAGICZNE DLA MIESZKAŃCÓW MIASTA LUBINA WYDARZENIA Z 1982 ROKU, NAZWANE ZBRODNIĄ LUBIŃSKĄ.

FESTIWAL KWIATÓW I ROŚLIN

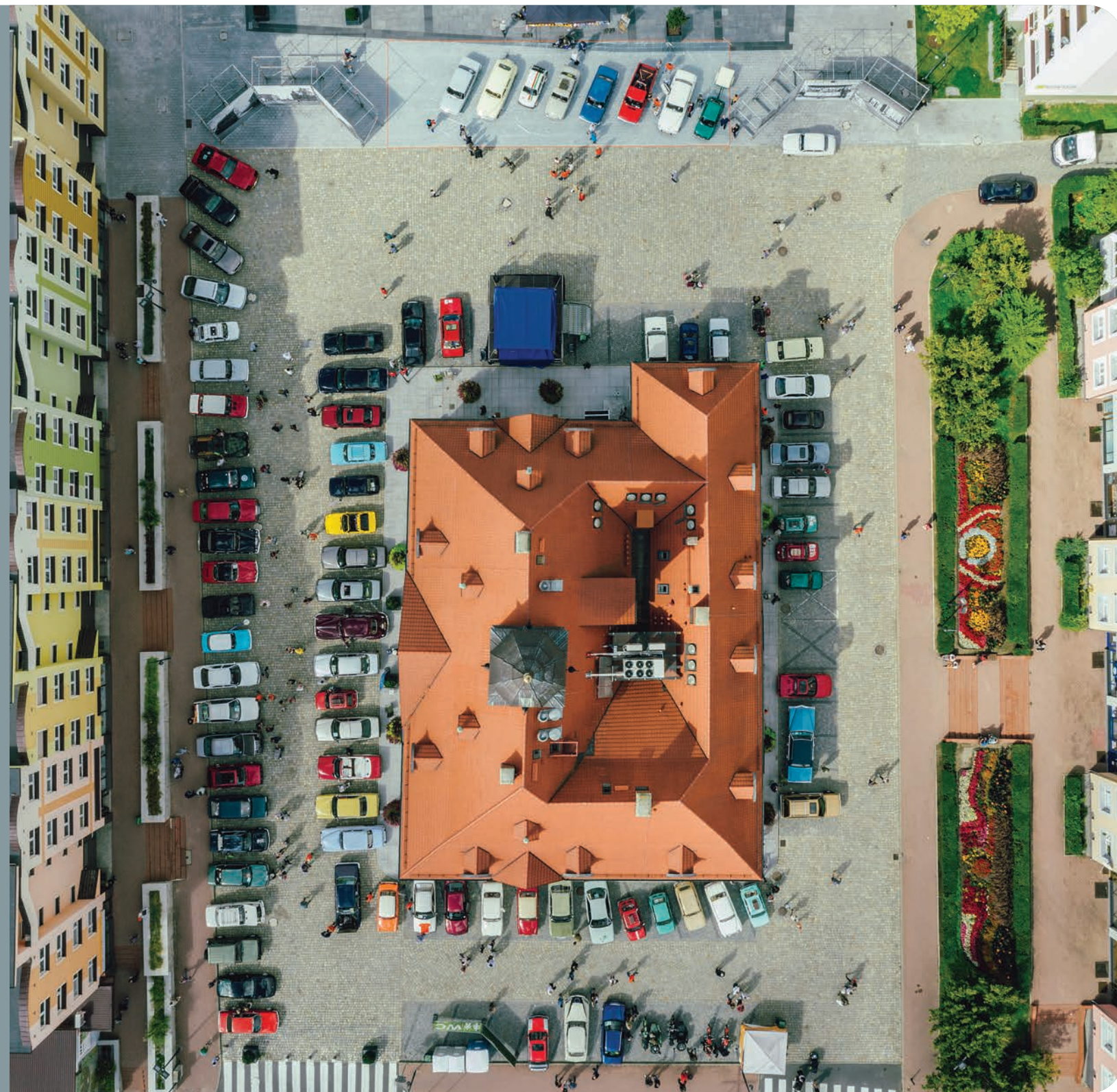
LUBIŃSKI FESTIWAL KWIATÓW I ROŚLIN
TO WYDARZENIE ZAINICJOWANE PRZEZ
OŚRODEK KULTURY „WZGÓRZE ZAMKOWE”
W MAJU 2013 ROKU.

LUBIŃSKI ZLOT POJAZDÓW ZABYTKOWYCH

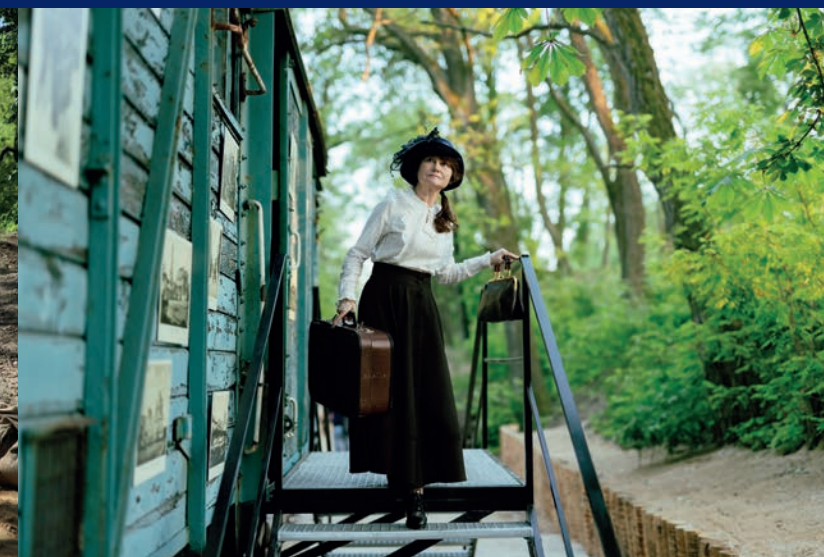
I LUBIŃSKI ZLOT STARYCH I KLASYCHNYCH POJAZDÓW ODBYŁ SIĘ 15 WRZEŚNIA 2019 ROKU.

NA LUBIŃSKI RYNEK ZJECHAŁO WÓWCZAS PONAD 60 POJAZDÓW, KTÓRE ZAPISAŁY SIĘ W HISTORII MOTORYZACJI, WŚRÓD NICH FIAT 126 P – SYMBOL MARZEŃ MILIONÓW POLAKÓW, KTÓRY JEST CZĘŚCIĄ JEDNEJ Z EKSPOZYCJI MUZEUM HISTORYCZNEGO W LUBINIE – ORGANIZATORA ZLOTU.

NOC MUZEÓW

ZALEDWIE DWA DNI PO OTWARCIU MUZEUM HISTORYCZNE W LUBINIE PRZYŁĄCZYŁO SIĘ DO OGÓLNOPOLSKIEJ AKCJI PN. NOC MUZEÓW. PODCZAS PIERWSZEJ NOCY MUZEÓW W DNIU 19 MAJA 2018 ROKU WYSTAWY W RATUSZU OBEJRZAŁO KILKA TYSIĘCY LUBINIAN.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

SPORT W LUBINIE

OBIEKTY SPORTOWE
SUKCESY SPORTOWE

REGIONALNE CENTRUM SPORTOWE

HALA WIDOWISKOWO-SPORTOWA

To obiekt wielofunkcyjny o charakterze rozrywkowo-sportowym, zlokalizowany w centrum miasta, spełniający międzynarodowe wymogi dla rozgrywek turniejowych. Posiada 110 miejsc parkingowych w podziemiu oraz 264 miejsca postojowe na parkingu nadziemnym. W budynku znajdują się trybuny stałe dla 2098 osób oraz składane dla 1580 osób. Obiekt oferuje ponadto miejsca dla VIP-ów w 4 łóżach, tzw. jaskółkach, które są zlokalizowane nad trybuną stałą.

Hala przystosowana jest w pełni do potrzeb osób niepełnosprawnych. Budynek wyposażono w windę, rampy dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz wydzielono dla nich 8 miejsc na widowni. W obiekcie podczas wydarzenia sportowego może przebywać jednocześnie 3714 osób, natomiast podczas imprezy rozrywkowej liczba ta wzrasta do 4500 osób. Arena to pełnowymiarowe boisko o wymiarach 45 m x 24 m do gry w piłkę ręczną, siatkówkę, koszykówkę tenisa ziemnego oraz piłkę nożną halową. Obiekt oprócz areny głównej oferuje także w pełni wyposażoną, profesjonalną siłownię, boisko do gry w squasha, sale treningowe i 3 mniejsze boiska o wymiarach 15 m x 8 m. Obiekt przystosowany jest do prowadzenia transmisji telewizyjnych w jakości Full HD.

Hala oferuje możliwość uczestnictwa w różnego rodzaju widowiskach, koncertach, wystawach, pokazach, turniejach i zawodach. W ofercie znajduje się także bogata strefa wellnes, umożliwiająca regenerację organizmu po zawodach i treningach. Do strefy wellnes należą sauna, bicz wodny, jacuzzi oraz pokoje relaksu. Na terenie hali sportowo-widowiskowej znajduje się także profesjonalny gabinet odnowy biologicznej zapewniający pełne odprężenie i wypoczynek. Hala to także pomieszczenia administracyjne, biurowe, dwie sale konferencyjne z aneksem kuchennym, pomieszczenia techniczne i telewizyjne. Ponadto sale informatyczne dla dziennikarzy, które mogą pełnić funkcje konferencyjne.

Hala powstała w 2014 roku.

Od tamtej pory zorganizowano w niej m.in.:

- Mecz Euroligi Koszykówki PGE m.in. Turów Zgorzelec – FC Barcelona (2014)
- Mecz kwalifikacyjny do EuroBasketu 2015 Polska – Austria (2014)
- Polską Noc Kabaretową: Kabaret Chyba, Kabaret Nowaki, Kabaret Skeczów Męczących, Kabaret Moralnego Niepokoju, Paraniernormalni (2014)
- Mistrzostwa Europy Juniorów w badmintonie (2015)
- Winter Rock in Lubin (2016)
- Mistrzostwa Europy Drużyn Mieszanych (2017)
- koncert „Wolność” z okazji 36. Rocznicy Zbrodni Lubieńskiej (2018)
- HIP-HOP FESTIVAL (2019)

HALA W LICZBACH

Kubatura: 122 865 m³
 Powierzchnia całkowita: 16 246,76 m²
 Szerokość maksymalna: 107,44 m
 Wysokość maksymalna 18,25 m
 Koszt budowy: 64 795 023,36 zł

HALA SPORTOWA KEN

Obiekt, którego funkcjonalność pozwala na organizowanie rozgrywek i zawodów sportowych. Odbývają się tu mecze halowej piłki ręcznej, siatkówki, koszykówki jak również prowadzone są treningi. Z hali korzystają kluby sportowe, szkoły o profilu sportowym oraz różne stowarzyszenia prowadzące treningi i rozgrywające mecze w halowych dyscyplinach. Ponadto na terenie obiektu funkcjonuje profesjonalnie wyposażona siłownia. Całkowita powierzchnia użytkowa hali to 1457,35 m². Widownia w obiekcie może pomieścić 100 widzów.

STADION LEKKOATLETYCZNY

Stadion lekkoatletyczny w Lubinie to nowoczesny obiekt, który posiada niezbędne parametry do przeprowadzania wszystkich konkurencji lekkoatletycznych. Wyposażony jest w pełnowymiarowe boisko piłkarskie o nawierzchni trawiastej, nowoczesne nagłośnienie oraz bieżnię 8-torową typu Mondo o długości 400 m z rowem z wodą. Ponadto dysponuje skoczną w dal i trójskoku, posiada dwie skocznie do skoku wzwyż, skocznnię dwustronną do skoku o tyczce, rzutnie oszczepem, rzutnie kulą oraz rzutnie dyskiem i młotem z klatką ochronną. Dla widzów przeznaczono 1100 zadaszonych miejsc siedzących.

SZTUCZNE BOISKA REGIONALNEGO CENTRUM SPORTOWEGO

Boiska o sztucznej nawierzchni to najwyższej jakości funkcjonalne podłoże przeznaczone do wszystkich dyscyplin sportu. Zapewniają bezpieczeństwo użytkownikom i komfort gry. Dzięki sprężystemu podłożu zmniejsza się ryzyko powstawania kontuzji oraz urazów. Miasto posiada 4 nowoczesne boiska, które w zależności od potrzeb mogą służyć do rozgrywek w piłkę nożną, siatkówkę a także jako korty tenisowe.

LODOWISKO/TOR

Lubińskie lodowisko to doskonałe miejsce na aktywne spędzenie wolnego czasu z rodziną i przyjaciółmi. Ruch na świeżym powietrzu poprawia naszą kondycję, hartuje organizm oraz wzmacnia odporność. Mieszkańcy Lubina oraz okolic mają do swojej dyspozycji pełnowymiarową ślizgawkę na tafli, natomiast dzieci i młodzież ze szkółki łyżwiarzkiej korzystają z toru do jazdy szybkiej. łyżwiarzki sezon na lodowisku trwa najczęściej od grudnia do końca lutego. Lodowisko z torem o powierzchni 1800 m² znajduje się w samym centrum miasta. Wokół tafli głównej usytuowany jest tor do jazdy szybkiej o długości 250 m. Korzystającym z obiektu towarzyszy zawsze dobra zabawa i muzyka.

HALA SPORTOWA SP 14

Hala mieści się przy Szkole Podstawowej nr 14 w Lubinie. Jest pełnowymiarowym obiektem przeznaczonym do organizacji widowisk sportowych oraz rozgrywania gier zespołowych halowych takich jak: siatkówka, koszykówka, tenis i piłka ręczna. Obiekt posiada możliwość przedzielenia hali kotarami na 3 niezależne części. Posiada wielofunkcyjną tablicę wyników do obsługi wydarzeń sportowych. Hala oferuje także małą salę treningową w kształcie pięciu boków o pow.123 m² oraz siłownię na potrzeby klubów sportowych. Widownia na poziomie parkietu może pomieścić 190 widzów natomiast na poziomie +1 – 240 osób. Powierzchnia użytkowa obiektu to 2078,7 m².

HALA TENISOWA

Hala tenisowa w Lubinie to nowoczesny obiekt przeznaczony do gry w tenisa ziemnego. Niezależnie od warunków pogodowych i pory roku można na hali spędzać rekreacyjnie i sportowo swój czas. Obiekt posiada trzy pełnowymiarowe korty tenisowe do gry singlowej oraz deblowej. Obok hali znajduje się pięć kortów o nawierzchni naturalnej (mączka ceglana). Bezpośrednie położenie obok siebie kortów daje możliwość łączenia imprez niezależnie od panujących warunków atmosferycznych. Na terenie obiektu funkcjonuje restauracja oraz bezpłatny dostęp do Wi-Fi.

KORTY ZIEMNE/ZEWNĘTRZNE

Korty zewnętrzne znajdują się tuż obok nowoczesnej hali tenisowej. Nawierzchnia z mączki ceglanej jest najpopularniejszym typem kortów tenisowych. Ceglany miął o grubości 1 cm, jest stosunkowo miękki, poruszanie się po nim mniej obciąża stawy, a kontuzje są słabiej odczuwalne. Do dyspozycji jest pięć kortów do gry singlowej i deblowej oraz półkort ze ścianką treningową. Korty są udostępniane od 1 maja do 30 września.

KRĘGIELNIA/BOWLING

Kręgielnia/Bowling to miejsce, gdzie można przyjemnie spędzić czas, gra w kręgle jest bowiem zabawą dla osób w każdym wieku i nie wymaga specjalnych umiejętności zręcznościowych. Do dyspozycji przygotowane są 4 tory na kręgielni klasycznej oraz 2 tory do bowlingu. Sprzęt do gry jest nowy i doskonałej jakości. Kręgielnia zapewnia przyjemną atmosferę oraz dobrą zabawę w gronie przyjaciół i znajomych. Obiekt oferuje dodatkowo 2 stoły do bilarda, stół do gry w cymbergaja, automat do koszykówki, urządzenie do sprawdzenia siły uderzenia BOXER oraz 2 stoły do gry w piłkarzyki.

BASENY REGIONALNEGO CENTRUM SPORTOWEGO

BASEN KRYTY CENTRUM

Basen kryty Centrum służy mieszkańcom miasta w zakresie sportu i nauki pływania, a także rekreacji i zabaw wodnych. Z basenu można korzystać indywidualnie oraz w ramach grup zorganizowanych. Basen ma do dyspozycji 6 torów o długości 25 m, przy których znajduje się sprzęt elektroniczny do pomiaru czasu z matą dotykową. Umożliwia to przeprowadzanie zawodów pływackich. Obiekt posiada trzy sauny: fińską, turecką, na podczerwień oraz plażę solarną.

BASENY ZEWNĘTRZNE

Kompleks basenów sportowo-rekreacyjnych to nowoczesny obiekt wyposażony w trzy stalowe niecki, do pływania, rekreacyjna o nieregularnym kształcie oraz przeznaczona tylko do skoków. Obiekt znajduje się przy ul. Odrodzenia 28. Na terenie nowego kompleksu wybudowano dla dzieci liczne atrakcje, wśród nich brodzik o powierzchni lustra wody 76,8 m² dla najmłodszych. Głębokość to jedynie 0,3 m. Brodzik wyposażony jest w pingwina „PINGO” tryskającego wodą, dzwonek wodny oraz trzy jeże wodne. Aby młodzież i dorośli mogli aktywnie spędzić czas, wysypano boisko do siatkówki plażowej. Na odpoczywających czekają dwie atrakcyjne zjeżdżalnie oraz zespół masażu wodno-powietrznych z rwącą rzeką. Obiekt jest w pełni przystosowany do użytkowania przez osoby niepełnosprawne. Korzystanie z basenu rekreacyjnego osobom niepełnosprawnym ułatwi specjalne zejście schodkowe. Jest to drugi basen w Polsce z filtrami ciśnieniowymi na ziemię okrzemkową.

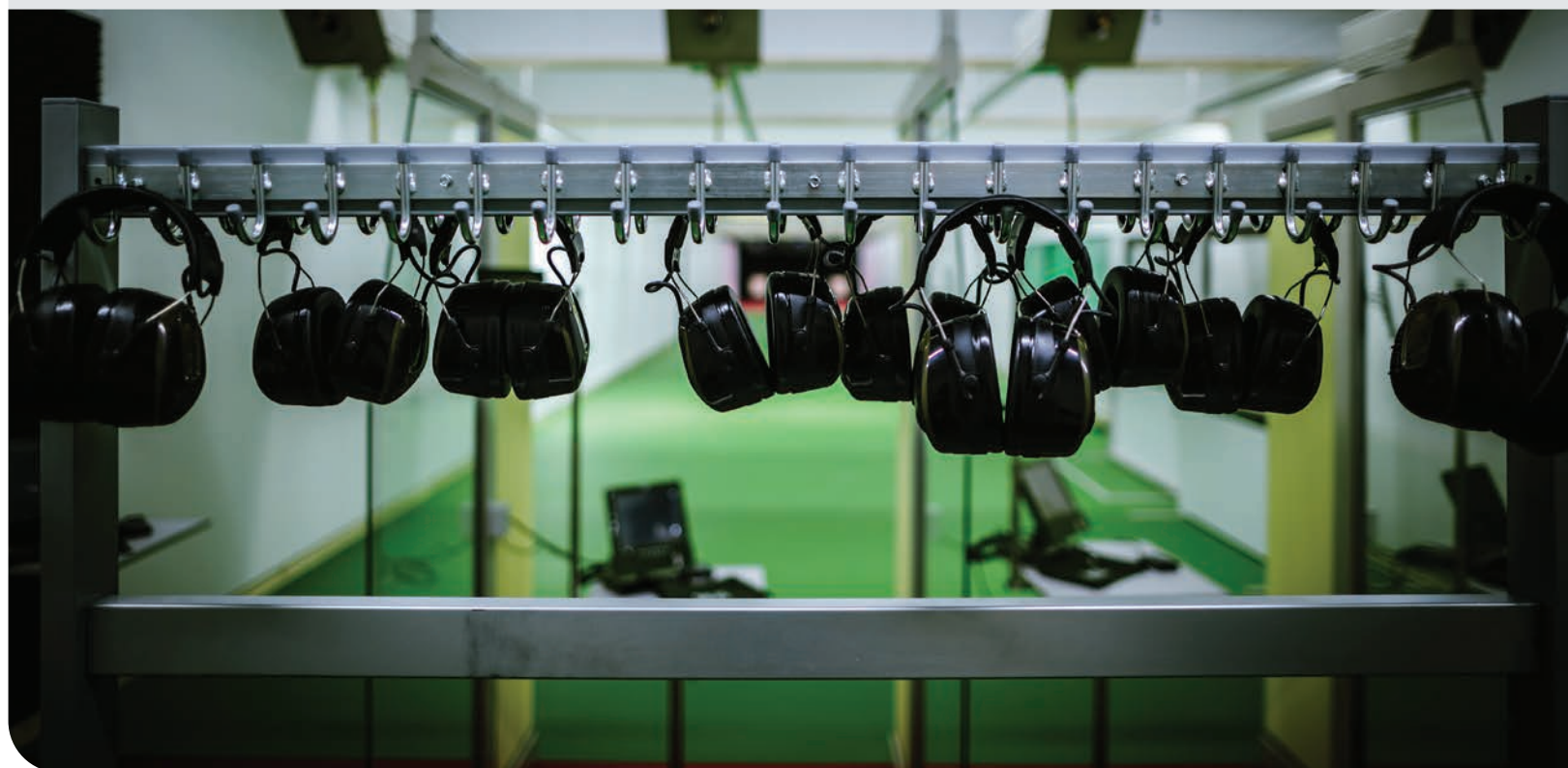
BASEN KRYTY USTRONIE

Jest to obiekt uniwersalny, przystosowany do prowadzenia zajęć zarówno o charakterze sportowym, jak i rekreacyjnym. Przeznaczony dla osób indywidualnych oraz grup zorganizowanych, spełniający oczekiwania dzieci, młodzieży, osób starszych oraz niepełnosprawnych. Wyposażenie krytego basenu to 6-torowa niecka ze stali nierdzewnej o długości 25 m. Obiekt oferuje ponadto saunę fińską, parową, płaszcz wodny oraz inne urządzenia do masażu.

STRZELNICA

Strzelnica sportowa zlokalizowana jest w Lubinie przy ul. Baczynowej 3. To nowoczesny obiekt posiadający 24 stanowiska o różnych długościach. Służy do strzelań sportowych i rekreacyjnych. Na strzelnicy możliwe jest strzelanie ze stałą linią ognia, a także zmienną linią celów. Przystosowana jest do szkoleń, treningów i zawodów strzeleckich do celów statycznych i ruchomych jak i do strzelań sytuacyjnych i dynamicznych. Obiekt został przystosowany do korzystania z niego przez osoby niepełnosprawne. Na terenie zaprojektowano 31 miejsc parkingowych, w tym dwa dla osób niepełnosprawnych.

STADION ZAGŁĘBIA LUBIN

Stadion piłkarski Zagłębia Lubin położony przy ul. M. Skłodowskiej-Curie 98 powstał w miejscu stadionu Górniczego Ośrodka Sportu. Posiada powierzchnię wielkości 6,48 ha o wymiarach trawiastego boiska 105 m x 68 m. Na jednocześnie trybunach może pomieścić 16 086 kibiców (w tym 32 miejsca dla osób niepełnosprawnych). Wszystkie miejsca na trybunach są zadaszone.

Na trybunie głównej znajduje się centrum prasowe z salą konferencyjną, przeszklonym studium prasowym, dwoma studiami TV, dziesięcioma stołami dla prasy na trybunach, dziesięcioma pulpitemi z trzema miejscami siedzącymi dla komentatorów telewizyjnych i radiowych oraz stanowiskami dla kamer.

Nowoczesny obiekt ze sztucznym oświetleniem (150 jupiterów o łącznej mocy 2000 luksów) służy także jako miejsce, na którym odbywają się nie tylko mecze piłkarskie, ale i inne imprezy masowe, np. koncerty.

SUKCESY SPORTOWE

Lubińscy zawodnicy od wielu lat triumfują nie tylko na polskiej, ale i międzynarodowej arenie sportowej. Nieustannie odnoszą sukcesy zarówno w sportach indywidualnych, jak i grach zespołowych. A to tylko skromna część ich sukcesów...

1990 rok

Romuald Kujawa otrzymuje Złote Buty od redakcji katowickiego „Sportu” jako najlepszy zawodnik ekstraklasy sezonu piłkarskiego 1989 roku

19 września 1990 roku

Zagłębie Lubin debiutuje w europejskich pucharach. Zagłębie Lubin – FC Bologna 0:1 (0:0)

Sezon 1990/1991

Zagłębie Lubin po raz pierwszy zdobywa tytuł mistrza Polski

29 czerwca 1991 roku

pierwszy mecz Zagłębia Lubin w Turnieju Intertoto z IFK Norrköping. Zagłębie zwycięża 2:1

1991 rok

Złote Buty dla Adama Zejera od redakcji katowickiego „Sportu” jako najlepszego zawodnika ekstraklasy

26 października 1991 roku

Mirosław Daszkiewicz zostaje złotym medalistą 45. Mistrzostw Świata w Kulturystyce Amatorów w Katowicach w kategorii powyżej 90 kg

1992 rok

Katarzyna Żołędzewska (obecnie Żołędzewska-Jęzak) podczas II Mistrzostw Europy Juniorów w Terracino w taekwon-do zdobywa złoty i srebrny medal oraz tytuł Najlepszej Zawodniczki Mistrzostw

1992 rok

Dorota Djaczyńska (obecnie Nowacka) podczas 60. Mistrzostw Polski w tenisie stołowym w Jastrzębiu Zdroju (już jako zawodniczka Stal Zawadzkie) zdobywa indywidualne mistrzostwo Polski senierek, mistrzostwo Polski w grze mieszanej z Piotrem Skierskim oraz wicemistrzostwo Polski w deblu z Bożeną Polińską

Sezon 1994/1995

piłkarki ręczne po raz pierwszy stają na podium, zdobywając wicemistrzostwo Polski

1995 rok

Bożena Demczenko-Grzelak jako pierwsza kobieta w historii polskiego lotnictwa i piąta na świecie, bierze udział w XXIV Szybowcowych Mistrzostwach Świata w Nowej Zelandii

6-7 grudnia 1997 roku

odbywa się I Memoriał im. Henryka Kruglińskiego, 2. miejsce zajmują szczypiornistki Zagłębia Lubin

Sezon 2003/2004

juniorzy młodzi Zagłębia Lubin zostają wicemistrzami Polski w piłce nożnej

Sezon 2006/2007

złoty medal mistrzostw Polski dla lubińskiej męskiej piłki ręcznej oraz piłki nożnej

8-10 czerwca 2007 roku

Ireneusz Kuraś (z Tyberiuszem Kowalczykiem) zdobywa mistrzostwo Europy Centralnej Strongman w Parach

2007 rok

superpuchar dla Zagłębia Lubin oraz Złote Buty dla Macieja Iwańskiego z Zagłębia Lubin

24 maja 2008 roku

w Lubinie po raz pierwszy odbywają się Międzynarodowe Zawody Wspinaczkowe Kielich Masters oraz jedna z edycji Wspinaczkowego Pucharu Polski

Sezon 2008/2009

pierwszy Puchar Polski zdobyty przez lubińskie szczypiornistki oraz pierwsze mistrzostwo Polski juniorów starszych w piłce nożnej

25 lipca 2009 roku

w Lubinie rozegrany zostaje mecz o Superpuchar Polski (Lech Poznań – Wisła Kraków 1:1)

Sezon 2010/2011

piłkarki ręczne zdobywają historyczny złoty medal Mistrzostw Polski

2-3 marca 2012 roku

w Lubinie po raz pierwszy odbywa się Grand Prix Polski w badmintonie

7-23 lutego 2014 roku

Natalia Czerwonka zostaje srebrną medalistką w wyścigu drużynowym podczas XXII Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w Soczi

2015 rok

Anna Zaczyńska zostaje mistrzynią świata w nordic walking

Sezon 2016/2017

Kaja Załęczna, wielokrotna reprezentantka Polski, otrzymuje nagrodę indywidualną podczas ostatniego meczu Pucharu Polski w piłce ręcznej

2017

Paulina Nowacka podczas Akademickich Mistrzostw Europy w Ołomuńcu zdobywa złoty medal w grze deblowej oraz brązowy w indywidualnej

20-30 lipca 2017 roku

Mieszko Fortuński wygrywa ranking udziału w 10. edycji igrzysk The World Games – Wrocław 2017

9-25 lutego 2018 roku

Natalia Czerwonka wraz z Kają Ziomek uczestniczą w XXIII Zimowych Igrzyskach Olimpijskich w Pjongczangu

19-31 lipca 2018 roku

jako pierwszy Polak w odmianie 9 bil Konrad Juszczyznin zostaje mistrzem Europy oraz zajmuje 2. miejsce w odmianie 8 bil

2019

Juniorzy z Zagłębia Lubin zostają wicemistrzami Dolnego Śląska

Kaja Ziomek zdobywa złoty medal Mistrzostw Polski w wieloboju sprinterskim

Wojciech Gutowski, zawodnik MKS Cuprum zwycięża na wszystkich dystansach podczas Internationaler Junior Team Sprint Cup w Berlinie

Młodzi siatkarze z Cuprum Lubin po raz pierwszy odnoszą ligowe zwycięstwo

Siatkarze Cuprum Lubin zwyciężają podczas Memoriału im. Jana Rutyńskiego

Metraco Zagłębie Lubin triumfuje w Międzynarodowym Memoriale im. Henryka Kruglińskiego w piłce ręcznej

Piotr Ławicki zdobywa złoty medal w sprincie podczas Enea Ironman 70.3 w Gdyni

Emilia Wawrowska z Sokoła Lubin zwycięża w Mistrzostwach Polski Juniorów U-18 w skoku dal

Wiktor Fortuński staje na najwyższym podium podczas drużynowych Mistrzostw Europy Juniorów do lat 17

Alicja Skrzypicka – po raz czwarty z rzędu – zostaje mistrzynią Polski weteranów w tenisie stołowym

Konrad Dołhun zdobywa srebrny medal podczas Mistrzostw Europy w Karate Kyokushin oraz uznany został najlepszym zawodnikiem z Dolnego Śląska

Mieszko Fortuński okazuje się bezkonkurencyjny, zostając mistrzem Europy w odmianie 10 bil

Natalia Czerwonka ustanawia rekord Polski na dystansie 1000 m w finale Pucharu Świata w Salt Lake City, a Kaja Ziomek na 500 m podczas Mistrzostw Świata na dystansach w Inzell

Bartosz Gabryś zdobywa dwa srebrne medale w międzynarodowym turnieju Dresden Open 2019 w karate goju ryu

OŚWIATA

Przełom lat 1989/1990 przyniósł wiele zmian w systemie oświaty w całej Polsce, m.in. przekazywanie szkół podstawowych i ponadpodstawowych samorządom. Z dniem 1 stycznia 1999 roku praktycznie wszystkie instytucje oświatowe zostały przekazane nowo utworzonym powiatom i województwom samorządowym.

Obecnie w Lubinie funkcjonują następujące placówki:

- 13 żłobków i klubów dziecięcych, w tym dwa podległe Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Lubinie* i grupa żłobkowa przy Ośrodku Opiekuńczo-Rehabilitacyjnym
- 22 przedszkola
- 13 szkół podstawowych
- 7 szkół średnich
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia
- Miejska Biblioteka Publiczna
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe
- Młodzieżowy Dom Kultury
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

ŻŁOBKI/KLUBY DZIECIĘCE

Kopalnia Talentów Niepubliczne Przedszkole i Żłobek, ul. I. Łukasiewicza 1, dyrektor Małgorzata Droń-Kobus
 Klub Dziecięcy „U Krecika”, ul. Odrodzenia 11b, dyrektor Dorota Stańczyk
 Zielony Żłobek, ul. Sportowa 25, dyrektor Małgorzata Radko
 Klub Malucha „Wesołe Skrzaty”, ul. Jana Pawła II 20, dyrektor Beata Muzyka
 Żłobek SEDRUSZKOLandia, ul. S. Kisielewskiego 25-26, dyrektor Luiza Sałaj
 Klub Malucha Planeta Radości, ul. S. Wyszyńskiego 14, dyrektor Sylwia Gajewska
 Żłobek „Kacuszka”, ul. Polna 20, dyrektor Sylwia Socha
 Niepubliczny Żłobek Jagódka, ul. Kwiatowa 5b, dyrektor Martyna Stawska
 Grupa Żłobkowa przy Ośrodku Opiekuńczo-Rehabilitacyjnym, ul. Jastrzębia 1, kierownik Maria Czubaka
 Klub Dziecięcy SERDUSZKOLandia, ul. gen. J. Bema 7, dyrektor Luiza Sałaj
 Klub Malucha „Tygrysek”, ul. Polna 26, dyrektor Paulina Mielczarek
 Żłobek nr 2, ul. Cedyńska 13, kierownik Anna Ziętek
 Żłobek nr 3, ul. Orła 47a, kierownik Maria Polkowska-Gonos

*Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Lubinie, ul. Kilińskiego 25a, dyrektor Stanisława Lewandowska, podlegają również:
 Dom Dziennego Pobytu „Senior”, ul. H. Sienkiewicza 3, kierownik Elżbieta Miklis
 Dom Opieki „Szarotka”, ul. Sybiraków 13, kierownik Małgorzata Szkolnicka

PRZEDSZKOLA

Przedszkole Miejskie nr 1, ul. B. Krupińskiego 17, p.o. dyrektor Kamila Rataj
 Przedszkole Miejskie nr 2, ul. S. Staszica, dyrektor Dorota Czajkowska
 Przedszkole Miejskie nr 3, ul. J. Kilińskiego 35, p.o. dyrektor Ewa Bieleń
 Przedszkole Miejskie nr 4, ul. T. Kościuszki 10, dyrektor Aurelia Romaniec
 Przedszkole Miejskie nr 5, ul. E. Orzeszkowej 11, dyrektor Małgorzata Bieza
 Przedszkole Miejskie nr 6, ul. Łużycka 6, p.o. dyrektor Violetta Anderko
 Przedszkole Miejskie nr 7, ul. Osiedlowa 7A, p.o. dyrektor Ewelina Ledwoń-Jędryka
 Przedszkole Miejskie nr 9 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Szkolna 23, p.o. dyrektor Jolanta Tylkowska
 Przedszkole Miejskie nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. II Brygada Legionów 21, dyrektor Jadwiga Musiał
 Przedszkole Miejskie nr 12, ul. Jastrzębia 2, dyrektor Renata Michalak
 Przedszkole Miejskie nr 13, ul. 1 Maja 16B, dyrektor Dorota Kaczyńska
 Przedszkole Miejskie nr 14, ul. Sokola 44, dyrektor Ewa Cyga
 Przedszkole Miejskie nr 15, ul. Orła 75, dyrektor Lucyna Kaleta
 Przedszkole Niepubliczne „Akademia Maluszka”, ul. Budowniczych LGOM 61j, dyrektor Anita Narbut
 Przedszkole Niepubliczne „Biała Żyrafa”, ul. H. Sienkiewicza 5, dyrektor Marzena Krauz-Borys
 Przedszkole Niepubliczne Krecik, ul. Odrodzenia 11b, dyrektor Dorota Stańczyk
 Przedszkole „Lolek”, ul. Polna 20, dyrektor Sylwia Socha
 Społeczne Przedszkole Montessori Społecznego Towarzystwa Oświatowego, ul. Pawia 41, dyrektor Mariusz Lalewicz
 Przedszkole Niepubliczne Planeta Zdrowia, ul. Krucza 43A, dyrektor Diana Radziak
 Przedszkole Prywatne „Radosny Maluszek”, ul. Budziszewska 8, dyrektor Marta Kowalczyk
 Przedszkole Niepubliczne „Stoneczko”, ul. Górnicza 2a/1, dyrektor Łukasz Narbut
 Przedszkole Niepubliczne „Zielone Przedszkole”, ul. Sportowa 35, dyrektor Jolanta Grabarczyk

SZKOŁY PODSTAWOWE

Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. M. Skłodowskiej-Curie 4, dyrektor Iwona Kędzierska
 Szkoła Podstawowa nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi, ul. Gwarków 93, dyrektor Elżbieta Giżewska
 Szkoła Podstawowa nr 5, ul. J. Kilińskiego 12, dyrektor Lucyna Józefów
 Szkoła Podstawowa nr 7, ul. Sybiraków 11, dyrektor Arkadiusz Tomczuk
 Szkoła Podstawowa nr 8, ul. Parkowa 2, dyrektor Bożena Małek
 Szkoła Podstawowa nr 9, ul. Legnicka 1, dyrektor Elżbieta Sikora
 Szkoła Podstawowa nr 10, ul. S. Wyszyńskiego 3, dyrektor Bożena Latos
 Szkoła Podstawowa nr 12, ul. Szpakowa 2, dyrektor Wiesław Bartoszewicz
 Szkoła Podstawowa nr 14, ul. C. K. Norwida 10, dyrektor Joanna Piękna
 Społeczna Szkoła Podstawowa, ul. Pawia 41, dyrektor Marta Pilecka-Lalewicz
 Salezjańska Szkoła Podstawowa, ul. Szkolna 25, dyrektor ks. Marcin Kozyra
 Szkoła Podstawowa Zielona Szkoła w Lubinie, ul. Odrodzenia 15, dyrektor Ewa Dziedzic
 Niepubliczna Szkoła Podstawowa DAR LOSU, ul. Sowia 7, dyrektor Małgorzata Grobelna

BIBLIOTEKI

Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Staszica, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 6, dyrektor Marek Mierzejewski
 Lokalizacje:
 Oddział Wypożyczalnia Główna, ul. M. Skłodowskiej-Curie 6
 Biblioteka Multimedialna „Łącznik”, ul. Odrodzenia 24
 Biblioteka Multimedialna „Czytnik”, ul. C. K. Norwida 10
 Filia nr 3, ul. Żurawia 17
 Filia nr 4, ul. Jastrzębia 6
 Dział Gromadzenia i Opracowania Zbiorów, ul. Odrodzenia 24
 Dział Informatyczny, ul. Odrodzenia 24

SZKOŁY ŚREDNIE

I Liceum Ogólnokształcące w Lubinie, ul. M. Kopernika 7, dyrektor Józef Marciniszyn
 II Liceum Ogólnokształcące w Lubinie, al. Niepodległości 31, dyrektor Tomasz Radziej
 III Liceum Ogólnokształcące w Lubinie, ul. T. Kościuszki 9, dyrektor Artur Pastuch
 Zespół Szkół nr 1 im. prof. Bolesława Krupińskiego, ul. T. Kościuszki 9, dyrektor Dariusz Tomaszewski
 Zespół Szkół nr 2 im. Jana Wyżykowskiego w Lubinie, ul. Szpakowa 1, p.o. dyrektor Magdalena Kaliska-Drozd
 Zespół Szkół i Placówek Oświatowych w Lubinie, ul. Składowa 3, dyrektor Danuta Wantuła
 Technikum TEB Edukacja w Lubinie, ul. M. Kopernika 16, dyrektor Joanna Mały

POZOSTAŁE PLACÓWKI

Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, ul. J. Kilińskiego 8, dyrektor Violetta Kwiatkowska
 Młodzieżowy Dom Kultury, al. Komisja Edukacji Narodowej 6A, dyrektor Waldemar Dolecki
 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, al. Komisji Edukacji Narodowej 6A, dyrektor Elżbieta Galas

30 lat samorządu terytorialnego. Lubin w obrazach

Obchody rocznicy pod patronatem Prezydenta Miasta Lubina
Roberta Raczyńskiego

Wydawnictwo pod redakcją
Justyny Karlińskiej i Marka Zawadki

Biblioteka Muzeum Historycznego w Lubinie – zeszyt 12

Teksty

Agata Bończak, Agata Grzelińska, Justyna Karlińska,
Agata Łabuzińska, Dariusz Milka, Małgorzata Zajdel

Fotografie

Agata Bończak, Piotr Bieruta, Konrad Dąbkiewicz, Tomasz Folta,
Jerzy Kosiński, Piotr Krzyżanowski, śp. Krzysztof Raczkowiak,
Tadeusz Sekuła, Kamila Tworek
archiwa: Centrum Kultury „Muza”, Ośrodek Kultury „Wzgórze Zamkowe”

Korekta

Agata Grzelińska

Projekt graficzny i skład

Jacek Świerad

Wydawca

Muzeum Historyczne w Lubinie

Dyrektor

dr Marek Zawadka

ISBN 978-83-66574-08-3

Copyright © by Muzeum Historyczne w Lubinie

Lubin 2020

Muzeum Historyczne w Lubinie

 Muzeum Historyczne w Lubinie

ISBN 978-83-66574-08-3

Lubin 2020